

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ŽANA RIŠĀRA DELATŪRA
[JEAN RICHARD DE LA TOUR]

SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 14. jūlijā¹

Lieta C-158/21

*Ministerio Fiscal,
Abogacía del Estado,
Partido político VOX*

pret

*Lluís Puig Gordi,
Carles Puigdemont Casamajó,
Antoni Comín Oliveres,
Clara Ponsatí Obiols,
Meritxell Serret Aleu,
Marta Rovira Vergés,
Anna Gabriel Sabaté*

(*Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 1. panta 3. punkts – 6. panta 1. punkts – Nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – Izpildes nosacījumi – Izsniegšanas tiesu iestādes kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. panta otrā daļa – Pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā – Izvērtējums divos posmos – Izpildes tiesu iestādes pienākums pārbaudīt pirmajā posmā, vai pastāv reāls šo pamattiesību pārkāpuma risks izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā pastāvošu sistēmisku vai vispārēju nepilnību dēļ – Iespēja attiecībā uz to pašu personu izsniegt jaunu Eiropas apcietināšanas orderi, kurš jāizpilda tajā pašā dalībvalstī

I. Ievads

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretējamas vairākas tiesību normas Padomes Pamatlēmumā 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm² – redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI³.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² OV 2002, L 190, 1. lpp.

³ OV 2009, L 81, 24. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”.

2. Iesniedzējtiesa uzdod Tiesai virkni jautājumu – būtībā, lai noskaidrotu gan to, vai izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi tāpēc, ka tiek apgalvots, ka izsniegšanas tiesu iestādei neesot kompetences izsniegt šo orderi, kā arī – ka tiesai, kurai jātiesā apsūdzētā persona, neesot kompetences to darīt, gan to, vai Pamatlēmumam 2002/584 ir pretrunā, ka pēc tam, kad ir atteikta kāda sākotnēja Eiropas apcietināšanas ordera izpilde, tiek izsniegts jauns Eiropas apcietināšanas orderis.

3. Šie jautājumi ir radušies saistībā ar kriminālvajāšanu, kas sāka pret bijušajiem katalāņu vadītājiem pēc tam, kad 2017. gada 1. oktobrī notika Katalonijas autonomās kopienas (Spānija) pašnoteikšanās referendumis. Attiecībā uz dažiem apsūdzētajiem, kuri kopš 2017. gada nogales pameta Spāniju, tika izsniegti Eiropas apcietināšanas orderi. Šie orderi nav izpildīti gan tāpēc, ka daži no šiem apsūdzētajiem tika ievēlēti Eiropas Parlamentā, gan tāpēc, ka pastāv domstarpības par attiecīgo kriminālprocesu. Izskatāmās lietas kontekstā šis domstarpības attiecas uz normām, kurās ir noteikta *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) kompetence tiesāt apsūdzētos, balstoties tostarp uz nodarījumu izdarīšanas vietu, kā arī uz apsūdzētajiem inkriminēto nodarījumu saistību.

4. Šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā konkrēti ir Beļģijas tiesu atteikums izpildīt pret *Lluís Puig Gordi* izsniegto Eiropas apcietināšanas orderi. Apelācijas tiesa, kas ir pieņēmusi galīgu nolēmumu, šo atteikumu pamatoja ar to, ka no konstatējuma, ka *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) kompetence tiesāt *L. Puig Gordi* nav balstīta uz skaidru juridisko pamatu, izriet risks, ka tiks pārkāptas tiesības tikt tiesātam tiesību aktos noteiktā tiesā. Turklāt tā precizēja, ka ir nopietni jāņem vērā arī nevainīguma prezumpcijas pārkāpuma risks. Lai gan minētais atteikums tieši skar tikai *L. Puig Gordi*, iesniedzējtiesa savu lūgumu formulē tā, lai noskaidrotu, kādi lēmumi jāpieņem attiecībā uz visiem apsūdzētajiem.

5. Lai risinātu šo problemātiku, Tiesai – kā tas bieži gadās – jārod taisnīgs līdzsvars starp Pamatlēmumā 2002/584 izveidotās nodošanas starp dalībvalstīm sistēmas efektivitāti un personu, attiecībā uz kurām ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, pamattiesību ievērošanu.

6. 2016. gada 5. aprīļa spriedumā *Aranyosi un Căldăraru*⁴ Tiesa noteica metodi, kas jāievēro izpildes tiesu iestādei, kurā persona, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, atsaucas uz to, ka pastāv Eiropas Savienības Pamattiesību hartas⁵ 4. pantā aizliegtās necilvēcīgās vai pazemojošās izturēšanās risks apcietinājuma apstākļu dēļ izsniegšanas dalībvalstī. Šī metode būtībā ir tāda, ka šī iestāde, veicot savu pārbaudi, īsteno divus posmus, proti, pirmajā posmā tā konstatē, ka izsniegšanas dalībvalstī pastāv reāls attiecīgo pamattiesību pārkāpuma risks tādu nepilnību dēļ, kas vai nu ir sistēmiskas vai vispārējas, vai skar noteiktas personu grupas vai arī atsevišķas brīvības atņemšanas iestādes, un otrajā posmā tā konstatē, ka pastāv šo tiesību pārkāpuma konkrēts un individualizēts risks attiecīgajai personai.

7. 2018. gada 25. jūlija spriedumā *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības)⁶ Tiesa šo divposmu izvērtējuma metodi ir attiecinājusi arī uz gadījumu, kad pastāv Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpuma risks. Šo

⁴ C-404/15 un C-659/15 PPU, turpmāk tekstā – “spriedums *Aranyosi un Căldăraru*”, EU:C:2016:198.

⁵ Turpmāk tekstā – “Harta”.

⁶ C-216/18 PPU, turpmāk tekstā – “spriedums *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības)”, EU:C:2018:586.

judikatūru tā ir apstiprinājusi arī 2020. gada 17. decembra spriedumā *Openbaar Ministerie (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība)*⁷ un pēc tam 2022. gada 22. februāra spriedumā *Openbaar Ministerie (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa)*⁸.

8. Lietās, kurās tika taisīti šie spriedumi, pirmajā posmā tika apgalvota sistēmisku vai vispārēju nepilnību esamība attiecībā uz izsniegšanas dalībvalsts tiesu varas neatkarību.

9. Galvenais uzdevums šajā lietā ir noskaidrot, vai gadījumā, ja netiek norādīts uz šādām nepilnībām, kas ietekmē izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbību, izpildes tiesu iestāde tomēr var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, pamatojoties uz to, ka šajā dalībvalstī pastāv risks, ka varētu tikt pārkāptas Hartas 47. panta otrajā daļā garantētās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā.

10. Proti, vai attiecībā uz šīm pamattiesībām izpildes tiesu iestādes veicamās pārbaudes abi posmi ir kumulatīvi? Citiem vārdiem, vai šai iestādei ir atļauts atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ja pirmajā posmā nevar konstatēt, ka pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības, kas ietekmē izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbību?

11. Tiesa regulāri atgādina, ka savstarpējas atzīšanas princips saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 6. apsvērumu ir tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmens” un rod savu izpausmi šā pamatlēmuma 1. panta 2. punktā, kurā ir nostiprināts princips, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz šo principu un ievērojot minētā pamatlēmuma noteikumus⁹.

12. Manuprāt, jā rūpējas par to, lai, pieļaujot pārāk daudzus izņēmumus no savstarpējas atzīšanas principa nolūkā ievērot pamattiesības, šis tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās pamatā esošais “stūrakmens” neieplaisātu un konstrukcija, kas uz tā ir pacietīgi celta, nesāktu grīloties vai pat grūt tāpēc, ka tai nav noturīgu pamatu.

13. Tāpat jānodrošina, lai netiktu apdraudēta Pamatlēmuma 2002/584 mērķa īstenošana un savstarpējā uzticēšanās starp dalībvalstīm, kas ir šajā pamatlēmumā paredzētā Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma pamatā.

14. Tādēļ aizstāvēšu domu, ka Tiesai ir jāturpina apstiprināt, ka nodošanas atteikumam – kas pamatots ar apgalvojumu par personas, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma risku – pēc sava rakstura jābūt patiesam izņēmumam. Ja nav pierādīts, ka pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, izpildes tiesu iestādei nevar būt pamata atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties tikai uz apgalvojumu, ka pastāv šo pamattiesību pārkāpuma individuāls risks.

⁷ C-354/20 PPU un C-412/20 PPU, turpmāk tekstā – “spriedums *Openbaar Ministerie (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība)*”, EU:C:2020:1033.

⁸ C-562/21 PPU un C-563/21 PPU, turpmāk tekstā – “*Openbaar Ministerie (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa)*”, EU:C:2022:100.

⁹ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa)* (43. punkts un tajā minētā judikatūra).

II. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

15. Pēc tam, kad tika pieņemti likumi par Katalonijas autonomās kopienas (Spānija) neatkarību un referendumu rīkošanu šajā nolūkā, *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) tika sāks kriminālprocess pret vairākām personām, kurām tika inkriminēta noziedzīgu nodarījumu izdarīšana – dumpis un publisko līdzekļu nelikumīga piesavināšanās.

16. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka šajā procesā *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) 2019. gada 14. oktobrī izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz *Carles Puigdemont Casamajó* un 2019. gada 4. novembrī – Eiropas apcietināšanas orderus attiecībā uz *Antoni Comín Oliveres*, *L. Puig Gordi*, kā arī *Clara Ponsatí Obiols*. *C. Ponsatí Obiols* tika apcietināta Apvienotajā Karalistē, bet pārējie trīs apsūdzētie tika apcietināti Beļģijā, līdz ar to šajā valstī uzsākot Eiropas apcietināšanas orderu izpildes procedūras. Neviena no pieprasītajām personām nepiekrita savai nodošanai.

17. Tā kā *C. Puigdemont Casamajó* un *A. Comín Oliveres* bija ievēlēti par Eiropas Parlamenta deputātiem, procedūras attiecībā uz šīm personām Beļģijā tika apturētas tāpēc, ka tām – kā Eiropas Parlamenta deputātiem – ir parlamentārā imunitāte¹⁰. Savukārt attiecībā uz *L. Puig Gordi* izsniegtā Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procedūra turpinājās. Tādējādi šīs lietas pamatā ir tieši šī procedūra.

18. Ar 2020. gada 7. augusta rīkojumu *27e chambre correctionnelle du tribunal de première instance néerlandophone de Bruxelles* (Briseles pirmās instances tiesas, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā, 27. krimināllietu tiesu palāta, Beļģija)¹¹ atteica attiecībā uz *L. Puig Gordi* izsniegtā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

19. Iesniedzējtiesa skaidro – Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka Pamatlēmums 2002/584 tai ļauj izvērtēt izsniegšanas tiesu iestādes kompetenci izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi. Šajā ziņā tā esot balstījies tostarp uz Tiesas judikatūru par vairāku dalībvalstu prokuratūru atzīšanu par “tiesu iestādi”¹², uz Pamatlēmuma 2002/584 8. un 12. apsvērumu, kā arī uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – “ECT”) judikatūru¹³.

20. Pirmās instances tiesa esot pārbaudījusi šīs kompetences faktisko esamību un secinājusi, ka *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) kompetencē nav izskatīt lietu, kas attiecas uz *L. Puig Gordi*, un tādējādi izsniegt attiecībā uz viņu Eiropas apcietināšanas orderi. Tā savu vērtējumu esot balstījusi uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas Cilvēktiesību padomes Darba

¹⁰ Šajā ziņā skat. Tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2022. gada 24. maija rīkojumu *Puigdemont i Casamajó* u.c./Parlaments (C-629/21 P(R), EU:C:2022:413), ar kuru tika nolemts, pirmkārt, atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2021. gada 30. jūlija rīkojumu *Puigdemont i Casamajó* u.c./Parlaments (T-272/21 R, nav publicēts, EU:T:2021:497) un, otrkārt, apturēt Eiropas Parlamenta 2021. gada 9. marta lēmumu P9_TA(2021)0059, P9_TA(2021)0060 un P9_TA(2021)0061 par lūgumiem atcelt *Carles Puigdemont i Casamajó* un *Antoni Comín i Oliveres*, kā arī *Clara Ponsatí i Obiols* imunitāti izpildi.

¹¹ Turpmāk tekstā – “Pirmās instances tiesa”.

¹² Šajā ziņā tiek citēti spriedumi, 2019. gada 12. decembris, *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (C-566/19 PPU un C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077); 2019. gada 12. decembris, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (C-625/19 PPU, EU:C:2019:1078), un 2019. gada 12. decembris, *Openbaar Ministerie* (Karala prokurors Briselē) (C-627/19 PPU, EU:C:2019:1079).

¹³ Šajā ziņā Pirmās instances tiesa atsaucās uz ECT spriedumu, 2005. gada 2. jūnijs, *Claes* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2005:0602JUD004682599).

grupas patvaļīgas apcietināšanas jautājumos¹⁴ atzinumiem par personām, kas iesaistītas tajos pašos nodarījumos, kā arī uz ECT judikatūru¹⁵ un citām Spānijas tiesību un Beļģijas tiesību normām.

21. Beļģijas prokuratūras apelācijas sūdzība tika noraidīta ar *chambre des mises en accusation de la cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesas Apsūdzību palāta, Beļģija)¹⁶ 2021. gada 7. janvāra spriedumu, ar kuru tādējādi tika apstiprināts apstrīdētais rīkojums, kā arī atteikums izpildīt attiecībā uz *L. Puig Gordi* izsniegto Eiropas apcietināšanas orderi. Secinājumu, ka izsniegšanas tiesu iestādes kompetence nešķiet balstīta uz skaidru tiesību aktu normu, Apelācijas tiesa esot izdarījusi, atsaucoties uz Darba grupas patvaļīgas apcietināšanas jautājumos 2019. gada 27. maija ziņojumu, uz ECT judikatūru, kā arī uz *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) 2021. gada 11. martā iesniegto dokumentu, kurā ir skaidrota tās kompetence.

22. Šajā kontekstā iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir jālemj par to, vai esošie Eiropas apcietināšanas orderi paliek spēkā vai tie jāatsauc, un par jaunu Eiropas apcietināšanas orderu iespējamu izsniegšanu attiecībā uz visiem šajā lietā apsūdzētajiem vai dažiem no tiem.

23. Konkrēti attiecībā uz *L. Puig Gordi* šī tiesa norāda, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļaus tai izvērtēt, vai ir iespējams atkārtoti lūgt nodošanu, vajadzības gadījumā izsniedzot jaunu Eiropas apcietināšanas orderi, lai gan tās pašas izpildes valsts tiesu iestāde ir atteikusi šīs personas nodošanu, pamatojoties uz iemesliem, kuri iespējami ir pretrunā Pamatlēmumam 2002/584.

24. Iesniedzējtiesai ir šaubas, vai par Eiropas apcietinājuma ordera izpildi atbildīgā tiesu iestāde ir tiesīga, pirmkārt, izvērtēt izsniegšanas tiesu iestādes kompetenci saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesībām tiesāt apsūdzētos un, otrkārt, atteikt šā ordera izpildi apsūdzētā pamattiesību apgalvota pārkāpuma dēļ, kas izrietot no šīs kompetences neievērošanas. Tālab šī tiesa izvirza vairākus argumentus.

25. Pirmām kārtām, jautājumā par to, vai izpildes tiesu iestāde drīkst pārbaudīt, vai izsniegšanas tiesu iestāde faktiski ir apveltīta ar lietas izskatīšanai pēc būtības vajadzīgo kompetenci, jo tas ir būtisks nosacījums kompetencei, lai izsniegtu Eiropas apcietināšanas orderi, iesniedzējtiesa uzskata, ka šādām pilnvarām būtu jāizriet vai nu no Savienības tiesību rakstītas normas, vai no šo tiesību tādas interpretācijas, kas liecinātu par šādu pilnvaru esamību.

26. Taču šī tiesa tostarp norāda, ka šādas pilnvaras nevar nedz izrietēt no tā, kas noteikts Pamatlēmuma 2002/584 3., 4. un 4.a pantā, kuri attiecas uz obligātas vai fakultatīvas neizpildīšanas pamatiem, nedz izsecināt no šā pamatlēmuma vai tā 6. panta 1. punkta plašas interpretācijas, ņemot vērā, ka tā 1. panta 2. punktā noteiktais princips ir tāds, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda, savukārt iespējams atteikums ir izņēmums, kurš tātad jāinterpretē šauri.

27. Otrām kārtām, ja Tiesa izpildes tiesu iestādei atzītu pilnvaras pārbaudīt izsniegšanas tiesu iestādes kompetenci, iesniedzējtiesa jautā, kādi faktori tai būtu jāņem vērā šādā pārbaudē.

¹⁴ Turpmāk tekstā – “Darba grupa patvaļīgas apcietināšanas jautājumos”.

¹⁵ Tādējādi Pirmās instances tiesa atsaucās uz ECT spriedumiem, 2000. gada 22. jūnijs, *Coëme* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2000:0622JUD003249296), un 2005. gada 2. jūnijs, *Claes* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2005:0602JUD004682599).

¹⁶ Turpmāk tekstā – “Apelācijas tiesa”.

28. Šajā ziņā šī tiesa uzskata, ka Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas tiesu iestādes kompetence būtu jānosaka tikai saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktiem. Taču, atzīstot, ka šīs valsts tiesības var interpretēt izpildes tiesu iestāde, tiktu radīta nelogiska un nepieņemama situācija, jo izpildes tiesu iestādei būtu jāinterpretē un jāpiemēro tiesības, kas tai ir svešas un kas tai pat nav jāzina.

29. Šajā gadījumā iesniedzējtiesa uzskata, ka abas Beļģijas tiesas Spānijas tiesības ir interpretējušas kļūdaini. Šīs tiesas neesot arī ņēmušas vērā daudzos iesniedzējtiesas nolēmumus, kuros tā ir izspriedusi jautājumu par savu kompetenci, nedz arī apstākli, ka par to ir diskutēts arī *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa, Spānija), kura esot apstiprinājusi iesniedzējtiesas kompetenci konkrēti 2021. gada 17. februāra spriedumā¹⁷. Tādējādi Beļģijas tiesas neesot ņēmušas vērā ne Spānijas tiesu interpretāciju, ne apstākli, ka attiecībā uz izsniegtajiem Eiropas apcietināšanas orderiem puses ir aizstāvējušas savas tiesības pirmajā un otrajā instancē.

30. Trešām kārtām, attiecībā uz nozīmi, kāda piešķirama Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punktā paredzētajam papildu informācijas lūguma mehānismam, iesniedzējtiesa uzskata, ka izpildes tiesu iestāde šo mehānismu nav izmantojusi pietiekami. Proti, šai iestādei būtu bijis jālūdz izsniegšanas tiesu iestādei papildu informācija, kas tai ļautu norādīt faktorus, kuri izriet no tās iekšējām tiesībām, it īpaši daudzos nolēmumos, ar kuriem lemts par izsniegšanas tiesu iestādes kompetenci izskatīt lietu pēc būtības.

31. Ceturtām kārtām, iesniedzējtiesa norāda, ka attiecīgā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi Apelācijas tiesa ir atteikusi, balstoties uz 2003. gada 19. decembra Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi¹⁸ 4. panta 5. punkta 5. apakšpunktu, kurā paredzēts, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde tiek obligāti atteikta, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka šīs izpildes rezultātā tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības. Taču šis neizpildes iemesls neesot iekļauts starp tiem iemesliem, kas skaidri minēti Pamatlēmumā 2002/584.

32. Turklāt šī tiesa uzskata, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru izpildes atteikums, pamatojoties uz šā pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, varētu notikt tikai ārkārtas apstākļos, par kādiem līdz šim – attiecībā uz Hartas 47. panta otrajā daļā garantētajām pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu – ir uzskatīta sistēmisku vai vispārēju nepilnību esamība attiecībā uz izsniegšanas dalībvalsts tiesu varas neatkarību.

33. Savu vērtējumu balstīdama uz Darba grupas patvaļīgas apcietināšanas jautājumos 2019. gada 27. maija ziņojumu, Apelācijas tiesa arī neesot izpildījusi prasību, saskaņā ar kuru izpildes tiesu iestādes rīcībā jābūt objektīvai, ticamai, precīzai un pienācīgi aktualizētai informācijai, lai varētu konstatēt pieprasītās personas pamattiesību pārkāpuma nopietnu, faktisku, konkrētu un individuālu risku.

34. Šādos apstākļos *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [Pamatlēmums 2002/584] pieļauj, ka izpildes tiesu iestāde atsaka ar Eiropas apcietināšanas orderi pieprasītās personas nodošanu, pamatojoties uz atteikuma pamatiem, kas ir paredzēti šīs izpildes tiesu iestādes valsts tiesībās, bet kā tādi nav paredzēti pamatlēmumā?

¹⁷ Skat. *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa) 2021. gada 17. februāra spriedumu (Nr. 34/2021, 2021. gada 22. marta BOE Nr. 69, 32889. lpp.). Iesniedzējtiesa precizē, ka šajā spriedumā tika spriests par prasību, kuru bija cēlusi viena no notiesātajām personām, kas apgalvoja esam tādā pašā situācijā kā *L. Puig Gordi*.

¹⁸ 2003. gada 19. decembra *Moniteur belge*, 60075. lpp.

- 2) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša un lai nodrošinātu Eiropas apcietināšanas ordera izpildāmību un pienācīgi izmantotu [Pamatlēmuma 2002/584] 15. panta 3. punktā paredzēto mehānismu:

vai izsniegšanas tiesu iestādei ir jāpārbauda un jāanalizē dažādu valstu tiesības, lai ņemtu vērā iespējamās Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikuma pamatus, kas nav paredzēti [Pamatlēmumā 2002/584]?

- 3) Atkarībā no atbildēm uz iepriekšējiem jautājumiem un ņemot vērā to, ka saskaņā ar [Pamatlēmuma 2002/584] 6. panta 1. punktu izsniegšanas tiesu iestādes kompetence Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai tiek noteikta saskaņā ar izsniegšanas valsts tiesībām:

vai [Pamatlēmuma 2002/584] 6. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka izpildes tiesu iestāde var apšaubīt kompetenci, kas izsniegšanas tiesu iestādei ir darbībām konkrētajā krimināllietā, un atteikt nodošanu tāpēc, ka tās ieskatā izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē nav izniegt šo Eiropas apcietināšanas orderi?

- 4) Jautājumā par to, vai izpildes tiesu iestāde var iespējami pārbaudīt, vai izsniegšanas valstī tiek ievērotas pieprasītās personas pamattiesības:

a) Vai [Pamatlēmums 2002/584] pieļauj, ka izpildes tiesu iestāde atsaka pieprasītās personas nodošanu tāpēc, ka šī izpildes tiesu iestāde – pamatojoties uz darba grupas ziņojumu, ko tai ir iesniegusi pati pieprasītā persona, – uzskata, ka izsniegšanas dalībvalstī pastāv minētās personas pamattiesību pārkāpuma risks?

b) Vai saistībā ar iepriekšējo jautājumu šāds ziņojums ir objektīva, ticama, precīza un pienācīgi aktualizēta informācija, lai, ņemot vērā Tiesas judikatūru, pieprasītās personas nodošanas atteikumu pamatotu ar to, ka pastāv nopietns pamattiesību apdraudējuma risks?

c) Ja atbilde uz iepriekšējo jautājumu ir apstiprinoša, kādi pierādījumi ir prasīti Savienības tiesībās, lai dalībvalsts secinātu, ka izsniegšanas dalībvalstī pastāv pieprasītās personas apgalvotais tās pamattiesību pārkāpuma risks, kas pamato Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumu?

- 5) Vai atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem var ietekmēt apstākļi, ka pieprasītā persona izsniegšanas valsts tiesu iestādēs ir varējusi pat divās instancēs izvirzīt argumentus par izsniegšanas tiesu iestādes kompetences neesamību, viņas apcietināšanas orderi un viņas pamattiesību garantēšanu?

- 6) Vai atbildes uz iepriekšējiem jautājumiem var ietekmēt apstākļi, ka izpildes tiesu iestāde atsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpildi – pamatojoties uz iemesliem, kas nav skaidri paredzēti [Pamatlēmumā 2002/584], proti, konstatējot izsniegšanas tiesu iestādes kompetences neesamību un pamattiesību pārkāpuma nopietnu risku izsniegšanas valstī, – un dara to, nelūdzot izsniegšanas tiesu iestādi sniegt konkrētu papildinformāciju, kas varētu ietekmēt šo lēmumu?

- 7) Ja no atbildēm uz iepriekšējiem jautājumiem izriet, ka šīs lietas apstākļos personas nodošanas atteikums, pamatojoties uz minētajiem atteikuma iemesliem, ir pretrunā [Pamatlēmumam 2002/584]:

vai [Pamatlēmumam 2002/584] pretrunā ir tas, ka *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa) izsniedz jaunu Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz šo pašu personu tai pašai dalībvalstij?”

35. *L. Puig Gordi, C. Puigdemont Casamajó, A. Comín Oliveres, C. Ponsatí Obiols, Marta Rovira Vergés, Anna Gabriel Sabaté, Ministerio Fiscal*, Spānijas, Beļģijas, Polijas un Rumānijas valdības, kā arī Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanai notika 2022. gada 5. aprīlī.

III. Vērtējums

36. Iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir vispārīgi vērsti uz to, lai Tiesa precizētu nosacījumus, ar kādiem izpildes tiesu iestādei ir atļauts atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi tā iemesla dēļ, ka – gadījumā, ja pieprasītā persona tiktu nodota izsniegšanas tiesu iestādei, – pastāv risks, ka tiks pārkāptas šīs personas pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, kas nostiprinātas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas¹⁹ 6. panta 1. punktā, kurš savukārt atbilst Hartas 47. panta otrajai daļai.

37. Lielākās šo jautājumu daļas pamatā ir pamatojums, ko izmantojusi izpildes tiesu iestāde, lai atteiktu attiecībā uz *L. Puig Gordi* izsniegtā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

A. Par prejudiciālo jautājumu pieņemamību

38. Uzreiz paudišu nostāju par prejudiciālo jautājumu pieņemamību, atgādinot, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai vai spēkā esamības izvērtējumam nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai ja Tiesai nav zināmi faktiskie un juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem²⁰.

39. 2018. gada 25. jūlija spriedumā AY (Apcietināšanas orderis – liecinieks)²¹ Tiesa atzina, ka jautājumi, ko izsniegšanas tiesu iestāde ir uzdevusi, lai noskaidrotu izpildes tiesu iestādes kompetences apmēru pēc nesekmīgas Eiropas apcietināšanas orderu izsniegšanas, ir pieņemami²².

40. Lai nonāktu pie šāda atzinuma, Tiesa, pirmkārt, ņēma vērā to, ka iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka tā vērsās Tiesā tālab, lai atkarībā no sniegtajām atbildēm uz uzdotajiem jautājumiem pieņemtu lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera atsaukšanu. Tāpēc nebija pamata apgalvot, ka uzdotajiem jautājumiem nav nekāda sakara ar iesniedzējtiesā notiekošajā procedūrā aplūkoto faktisko situāciju vai tās priekšmetu, ne arī – ka problēma ir hipotētiska²³.

41. Otrkārt, Tiesa nosprieda, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību neietekmē apstākļi, ka uzdotie jautājumi attiecas uz izpildes tiesu iestādes pienākumiem, lai gan iesniedzējtiesa ir Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas tiesu iestāde. Proti, Eiropas

¹⁹ Parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī; turpmāk tekstā – “ECPAK”.

²⁰ Skat. it īpaši spriedumu, 2021. gada 28. janvāris, *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām) (C-649/19, turpmāk tekstā – “spriedums *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām)”, EU:C:2021:75, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

²¹ C-268/17, turpmāk tekstā – “spriedums AY (Apcietināšanas orderis – liecinieks)”, EU:C:2018:602.

²² Skat. spriedumu AY (Apcietināšanas orderis – liecinieks) (31. punkts).

²³ Skat. spriedumu AY (Apcietināšanas orderis – liecinieks) (27. punkts).

apcietināšanas ordera izsniegšanas rezultātā pieprasītā persona iespējami var tikt apcietināta, un tādējādi šī izsniegšana skar tās personisko brīvību. Taču Tiesa ir nospriedusi, ka par pamattiesību garantēšanu saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera procedūru ir atbildīga pirmām kārtām jau izsniegšanas dalībvalsts²⁴.

42. Balstoties uz šo argumentāciju, spriedumā *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām) Tiesa arī norādīja: lai nodrošinātu šo tiesību garantēšanu – kā dēļ tiesu iestāde var nolemt izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi –, šādai iestādei ir jābūt iespējai vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu²⁵.

43. Par šīs judikatūras attiecināmību uz šo lietu, manuprāt, nav ne mazāko šaubu. Proti, tā kā Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms konkrēti izpaužas kā attiecības starp divām tiesu iestādēm, jāatzīst, ka viena vai otra no šīm iestādēm var vērsties Tiesā, lai saņemtu precizējumus nolūkā novērst vai atrisināt šā mehānisma iespējamus darbības traucējumus. Kā savos apsvērumos pamatoti norāda Komisija, jāizvairās no tā, ka tiek radīta asimetrija izsniegšanas dalībvalsts vai izpildes dalībvalsts iespējā iesniegt Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Problēma nav hipotētiska, ja tās risinājums ir nepieciešams, lai ļautu izsniegšanas tiesu iestādei pieņemt lēmumu atsaukt vai izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi notiekošas kriminālvajāšanas ietvaros²⁶. Turklāt šīs judikatūras piemērojamībai, manuprāt, nav vajadzīgs, lai šajā lietā iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi pilnībā sakristu ar pamatiem, ko Apelācijas tiesa izmantojusi savā lēmumā, lai atteiktu attiecīgā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

44. Turpinājumā pēc būtības izvērtēšu iesniedzējtiesas uzdotos prejudiciālos jautājumus trijās kārtās.

45. Pirmām kārtām, pievērsīšos pirmajam prejudiciālajam jautājumam, saistībā ar kuru man būs jāprecizē, vai – un gadījumā, ja tā ir, – ar kādiem nosacījumiem dalībvalsts var paredzēt neizpildes pamatu, kas nav skaidri paredzēts Pamatlēmumā 2002/584.

46. Otrām kārtām, izskatīšu kopā trešo līdz sesto prejudiciālo jautājumu, ar kuriem būtībā tiek lūgts precizēt nosacījumus, ar kādiem izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties uz pamatu par to, ka izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē neesot izsniegt šo Eiropas apcietināšanas orderi un tiesāt pieprasīto personu.

47. Trešām kārtām, atbildēšu uz septīto prejudiciālo jautājumu, ar kuru ir gribēts noskaidrot, vai pēc atteikuma izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi izsniegšanas tiesu iestādei ir ierobežota iespēja izsniegt jaunu Eiropas apcietināšanas orderi.

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

48. Ar pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Pamatlēmums 2002/584 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to izpildes tiesu iestādei tiek atļauts atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties uz neizpildes pamatu, kas paredzēts izpildes valsts tiesībās, taču nav norādīts šajā pamatlēmumā.

²⁴ Skat. it īpaši spriedumu AY (Apcietināšanas orderis – liecinieks) (28. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁵ Skat. minētā sprieduma 39. punktu un tajā minēto judikatūru.

²⁶ Skat. spriedumu *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām) (38. punkts).

49. Tiesa jau ir nospriedusi, ka jomā, kas tiek regulēta ar Pamatlēmumu 2002/584, savstarpējas atzišanas princips, kas – kā izriet tostarp no šā pamatlēmuma 6. apsvēruma – ir tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās “stūrakmens”, tiek piemērots šā pamatlēmuma 1. panta 2. punktā, kurā paredzēts noteikums, saskaņā ar kuru dalībvalstīm ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šā paša pamatlēmuma noteikumiem. Tādēļ izpildes tiesu iestādes šādu orderi principā var atteikties izpildīt tikai atbilstoši Pamatlēmumā 2002/584 izsmeļoši uzskaitītajiem neizpildes pamatiem, un Eiropas apcietināšanas ordera izpilde var tikt pakārtota tikai vienam no minētā pamatlēmuma 5. pantā ierobežojoši paredzētajiem nosacījumiem. Tādējādi princips ir tāds, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda, savukārt izpildes atteikums ir paredzēts kā izņēmums, kas jāinterpretē šauri²⁷.

50. Tādējādi Pamatlēmumā 2002/584 tieši ir norādīti Eiropas apcietināšanas ordera obligātās neizpildes pamati (3. pants) un fakultatīvās neizpildes pamati (4. un 4.a pants), kā arī garantijas, kas izsniegšanas dalībvalstij jāsniedz īpašos gadījumos (5. pants)²⁸.

51. Tomēr to gadījumu loku, kuros Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir atsakāma, Tiesa ir izvērsusi plašāk par šā pamatlēmuma 3., 4. un 4.a pantā skaidri minētajiem neizpildes pamatiem.

52. Tādējādi tā vispirms jau ir nospriedusi, ka ir jāatsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde, ja tas neatbilst minētā pamatlēmuma 8. panta 1. punktā paredzētajām tiesiskuma prasībām²⁹. Turklāt tā ir nospriedusi, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts pamato izpildes procedūras izbeigšanu, lai atsevišķos izņēmuma gadījumos novērstu pamattiesību pārkāpumu³⁰. Visbeidzot tā ir uzskatījusi, ka savstarpējas atzišanas princips attiecas tikai uz Eiropas apcietināšanas orderiem šā pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izpratnē, proti, ka nav jāizpilda Eiropas apcietināšanas orderi, kurus nav izsniegusi “tiesu iestāde” minētā pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē³¹ vai kas ir izsniegti prasībai par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā neatbilstošas procedūras rezultātā³².

53. Visās šajās situācijās, kurās izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, Tiesa vienmēr ir balstījusi savu argumentāciju uz Pamatlēmuma 2002/584 tiesību normām, vajadzības gadījumā tās lasot kopsakarā ar Hartas 4. un 47. pantu.

54. Turpretī nav pieļaujams dalībvalsts tiesībās paredzēts neizpildes pamats, kuram nav pamatojuma kādā no šā pamatlēmuma tiesību normām atbilstoši tam, kā tās ir interpretējusi Tiesa.

55. No tā izriet, ka Pamatlēmums 2002/584, manuprāt, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka izpildes tiesu iestāde atsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties uz neizpildes pamatu, kas paredzēts izpildes valsts tiesībās, taču nav norādīts šajā pamatlēmumā.

56. Lai sniegtu pilnīgu atbildi iesniedzējtiesai, manuprāt, tomēr ir jāprecizē, ka šajā lietā aplūkotais neizpildes pamats, uz kuru ir balstījušās Beļģijas tiesas, lai atteiktos izpildīt attiecībā uz *L. Puig Gordi* izsniegto Eiropas apcietināšanas orderi, izriet no Likuma par Eiropas apcietināšanas

²⁷ Skat. it īpaši spriedumu *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (41. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁸ Skat. it īpaši spriedumu *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (42. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁹ Skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 63. un 64. punkts).

³⁰ Skat. it īpaši spriedumu *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (44. un 45. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

³¹ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība) (38. punkts un tajā minētā judikatūra).

³² Skat. it īpaši spriedumus, 2020. gada 24. novembris, *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana) (C-510/19, EU:C:2020:953, 46. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2021. gada 10. marts, *PI* (C-648/20 PPU, EU:C:2021:187, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

orderi 4. panta 5. punkta 5. apakšpunkta, kurā ir noteikts, ka “Eiropas apcietināšanas ordera izpilde tiek atteikta [..], ja pastāv nopietni iemesli domāt, ka Eiropas apcietināšanas ordera izpildes rezultātā tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības, kuras ir noteiktas [LES] 6. pantā”.

57. Šāda veida tiesību norma nav retums dalībvalstu tiesībās³³, un tā atspoguļo Savienības likumdevēja vēlmi izveidot mehānismu, ar kuru tiek ievērotas tās personas pamattiesības, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis.

58. Šajā ziņā jāatgādina, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktā ir noteikts, ka ar to “[ne]groza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā [..]”. Šajā ziņā nozīme ir arī šā pamatlēmuma 10., 12. un 13. apsvērumam³⁴.

59. Kā esmu norādījis iepriekš, Tiesa ir atzinusi, ka savstarpējas atzišanas un uzticēšanās starp dalībvalstīm principi “ārkārtas apstākļos” var tikt ierobežoti³⁵, un to darijusi, balstīdama savu argumentāciju it īpaši uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu³⁶.

60. Turpmākajā izklāstā atgādināšu, ka nosacījumi – kas izpildes tiesu iestādei jāievēro, lai tai būtu pamatojums atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi gadījumā, ja tai ir nopietni iemesli domāt, ka ordera izpildes rezultātā tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības, – jāinterpretē šauri, lai nodrošinātu, ka izpildes atteikums pēc sava rakstura ir izņēmums.

61. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, man nešķiet, ka pats par sevi būtu peļams tas, ka dalībvalsts savās valsts tiesībās min izpildes tiesu iestādes iespēju atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi šādu iemeslu dēļ, jo Tiesa pati ir balstījies uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, lai atzītu, ka var ieviest savstarpējas atzišanas un uzticēšanās starp dalībvalstīm principu ierobežojumus. Tomēr uzreiz vēlos norādīt uz svarīgu niansi, ciktāl tāda valsts tiesību norma kā Likuma par Eiropas apcietināšanas orderi 4. panta 5. punkta 5. apakšpunkts – gluži tāpat kā jebkura valsts tiesību norma, ar kuru tiek īstenotas Savienības tiesības, – noteikti jāinterpretē atbilstīgi šīm tiesībām. Tādējādi izpildes tiesu iestāde nevar balstīties uz tādu tiesību normu, lai obligāti un automātiski atteiktu Eiropas apcietināšanas ordera izpildi gadījumā, kad tiek apgalvots

³³ Kā Komisija norāda 2020. gada 2. jūlija ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei par Padomes 2002. gada 13. jūnija pamatlēmuma par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm īstenošanu (COM(2020) 270 *final*, 9. lpp.), “lielākā daļa dalībvalstu ir burtiski transponējušas pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, dažas to ir transponējušas vispārīgi, bet citas – ar konkrētu atsauci uz 12. un 13. apsvērumā minētajām tiesībām. Piemēram, dažas valstis transponēšanas noteikumos vispārīgi atsaukušās uz līgumiem par cilvēktiesībām un pamatbrīvībām [..] un/vai uz [LES] 6. pantu. Dažas dalībvalstis ir transponējušas [šā] pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, atsaucoties tikai uz [ECPAK], bet ne uz [Hartu]”.

³⁴ Saskaņā ar minētā pamatlēmuma 10. apsvērumu “Eiropas apcietināšanas ordera mehānism[a] pamatā ir augsta dalībvalstu savstarpēja uzticība. Tā īstenošanu var apturēt tikai gadījumā, ja viena no dalībvalstīm nopietni un vairākkārt pārkāpj principus, kas paredzēti [LES] 6. panta 1. punktā [..], ko konstatē Padome, ievērojot minētā līguma 7. panta 1. punktu, ar sekām, kas izklāstītas attiecīgā līguma 7. panta 2. punktā”. Arī šā pamatlēmuma 12. apsvērumā ir teikts, ka “šajā pamatlēmumā ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti [LES] 6. pantā [..] un atspoguļoti [Hartā], īpaši tās VI nodaļā. Neko [Pamatlēmumā 2002/584] nevar interpretēt kā aizliegumu atteikt tādas personas nodošanu, par kuru izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ja, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, ir iemesls domāt, ka minētais apcietināšanas orderis ir izsniegts, lai veiktu personas vajāšanu vai sodīšanu tās dzimuma, rases, reliģijas, nacionālās izcelsmes, valstiskās piederības, valodas, politisko uzskatu vai seksuālās orientācijas dēļ, vai ka šīs personas stāvokli varētu pasliktināt kāda no šiem iemesliem dēļ”. Turklāt šā pamatlēmuma 13. apsvērumā ir atspoguļots Hartas 4. pants un 19. panta 2. punkts, norādot, ka “nevienai personai nevar likt izbraukt vai to izraidīt uz valsti vai izdot valstij, ja pastāv nopietns risks, ka tā tur varētu būt pakļauta nāves sodam, spīdzināšanai vai citādi necilvēcīgai vai degradējošai attieksmei vai sodam”.

³⁵ Skat. it īpaši spriedumus, *Aranyosi* un *Căldăraru* (82. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (43. punkts).

³⁶ Skat. it īpaši spriedumus, *Aranyosi* un *Căldăraru* (83. punkts) un *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (45. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta M. Kamposa Sančesa-Bordonas [*M. Campos Sánchez-Bordona*] secinājumus apvienotajās lietās L un P (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība) (C-354/20 PPU un C-412/20 PPU, EU:C:2020:925), kuros viņš norāda, ka “Tiesa ir atzinusi, ka papildus Pamatlēmumā (3.–5. pantā) konkrēti aplūkotojiem gadījumiem [Eiropas apcietināšanas ordera] izpildi var atteikt arī “ārkārtas apstākļos”, kas savas nopietnības dēļ liek ierobežot tos savstarpējas atzišanas un palāvības principus starp dalībvalstīm, uz kuriem pamatojas tiesu sadarbība krimināllietās” (39. punkts).

attiecīgās personas pamattiesību pārkāpums³⁷, abstrahējoties no judikatūras kopuma, kurā ir stingri noteikti nosacījumi, ar kādiem izsniegšanas tiesu iestādei izņēmuma kārtā var izteikt šādu atteikumu.

62. Tāpēc ierosinu uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Pamatlēmums 2002/584 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tas, ka izpildes tiesu iestāde atsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties uz neizpildes pamatu, kas paredzēts izpildes valsts tiesībās, taču nav norādīts šajā pamatlēmumā. Turpretī ar minēto pamatlēmumu tiek pieļauta valsts tiesību norma – ar kuru tiek īstenots tā paša pamatlēmuma 1. panta 3. punkts un kurā izpildes tiesu iestādei ir paredzēta iespēja atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ja tai ir nopietni iemesli domāt, ka ordera izpildes rezultātā tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības –, ja vien šī tiesību norma tiek piemērota atbilstīgi Tiesas judikatūrai, kurā ir noteikti stingri nosacījumi, ar kādiem var notikt šāds atteikums.

63. Ņemot vērā atbildi, kuru piedāvāju Tiesai sniegt uz pirmo jautājumu, manuprāt, uz otro prejudiciālo jautājumu nav jāatbild.

C. Par trešo līdz sesto prejudiciālo jautājumu

64. Kā norādīts jau iepriekš, trešo līdz sesto prejudiciālo jautājumu izskatīšu kopā, jo ar tiem būtībā tiek lūgts precizēt nosacījumus, ar kādiem izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties uz pamatu par to, ka izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē neesot izsniegt šo Eiropas apcietināšanas orderi un tiesāt pieprasīto personu.

65. Šajā ziņā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot vairākus aspektus. Pirmkārt, vai šāds pamats var izrietēt no Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta? Otrkārt, pati Tiesai iesniegtās problemātikas būtība: ar kādiem nosacījumiem izpildes tiesu iestāde, pamatojoties uz šā pamatlēmuma 1. panta 3. punktu, var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi tāpēc, ka pastāvot risks, ka tiks pārkāptas Hartas 47. panta otrajā daļā aizsargātās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā? Visbeidzot, jautājums par to, kā atbildi uz šo pēdējo jautājumu var ietekmēt gan apstākļi, ka pieprasītā persona izsniegšanas dalībvalsts tiesās ir varējusi atsaukties uz savu pamattiesību aizstāvību un apstrīdēt šo tiesu kompetenci, gan tas, ka izpildes tiesu iestādei, kas plāno atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, iespējams, ir pienākums lūgt izsniegšanas tiesu iestādei papildinformāciju atbilstoši minētā pamatlēmuma 15. panta 2. punktam.

1. Vai neizpildes pamats, kas saistīts ar to, ka izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē neesot izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, var izrietēt no Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta?

66. Jānorāda, ka Pamatlēmumā 2002/584, konkrēti – tā 3., 4. un 4.a pantā, nav nevienas normas, kas skaidri paredzētu neizpildes pamatu, kurš saistīts ar to, ka izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē neesot izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi. Turklāt man šķiet, ka šādu neizpildes pamatu nevar izsecināt arīdzan no šā pamatlēmuma 6. panta 1. punkta.

³⁷ Šajā ziņā jāuzsver, ka tikai tad, ja ir pieņemts Eiropadomes lēmums un pēc tam Padome aptur Pamatlēmuma 2002/584 piemērošanu attiecībā uz konkrēto dalībvalsti atbilstoši LES 7. panta 2. un 3. punktam, izpildes tiesu iestādei būtu automātiski jāatsakās izpildīt ikvienu šīs dalībvalsts izsniegtu Eiropas apcietināšanas orderi: skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (65. punkts un tajā minētā judikatūra).

67. Tiesa jau ir nospriedusi – savstarpējas atzišanas princips nozīmē, ka atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 noteikumiem ir jāizpilda vienīgi Eiropas apcietināšanas orderi šā pamatlēmuma 1. panta 1. punkta izpratnē, un tālab ir vajadzīgs, lai šādu orderi – kas šajā tiesību normā ir saukts par “tiesas nolēmumu” – būtu izsniegusi “tiesu iestāde” šā pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē³⁸.

68. Jāatgādina, ka atbilstoši šai tiesību normai “izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem”.

69. Turklāt šā pamatlēmuma 6. panta 3. punktā ir paredzēts, ka “katra dalībvalsts informē Padomes ģenerālsēkretariātu par kompetento [tiesu] iestādi saskaņā ar tās tiesību aktiem”. Saskaņā ar šo tiesību normu Spānijas Karaliste informēja Padomi, ka atbilstoši 35. pantam 2014. gada 20. novembra *Ley 23/2014 de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea* (Likums Nr. 23/2014 par tiesu nolēmumu krimināllietās savstarpēju atzišanu Eiropas Savienībā)³⁹ tiesu iestādes, kas ir kompetentas izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, ir tiesnesis vai tiesa, kas izskata lietu, kurā jāizsniedz šāds orderis⁴⁰. Tādējādi pastāv atbilstība starp tiesu iestādes kompetenci izskatīt lietu un šīs iestādes kompetenci izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, lai veiktu kriminālvajāšanu.

70. Kā Tiesa ir nospriedusi konkrēti 2019. gada 27. maija spriedumā OG un PI (Lībekas un Cvikavas prokuratūras)⁴¹, Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punktā ietvertā vārdkopa “tiesu iestāde” apzīmē ne tikai dalībvalsts tiesnešus vai tiesas, bet gan jāsaprot kā tāda, kas – plašākā nozīmē – apzīmē iestādes, kuras attiecīgajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās, atšķirībā, piemēram, no ministrijām vai policijas dienestiem, kuri ir daļa no izpildvaras⁴².

71. Turklāt Tiesas ieskatā jēdziens “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē nozīmē, ka attiecīgā iestāde, īstenojot savas ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu saistītās funkcijas, rīkojas neatkarīgi⁴³.

72. Ja kritēriji, kas ļauj šādi definēt jēdzienu “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē, nav izpildīti, izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Turpretī, ja šie kritēriji ir izpildīti, nedomāju, ka šīs tiesību normas formulējumu, ciktāl tas attiecas uz tiesu iestādi, “kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem”, var interpretēt kā tādu, ar kuru izpildes tiesu iestādei būtu piešķirtas pilnvaras pārbaudīt, vai izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē ir izsniegt attiecīgo Eiropas apcietināšanas orderi, un – gadījumā, ja tā uzskata, ka šai iestādei šādas kompetences nav, – atteikt šā ordera izpildi.

³⁸ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība) (38. punkts un tajā minētā judikatūra).

³⁹ 2014. gada 21. novembra *BOE* Nr. 282, 95437. lpp.

⁴⁰ Skat. Eiropas Savienības Padome, Spānijas valsts paziņojumi par 2014. gada 20. novembra Likuma Nr. 23/2014 par tiesu nolēmumu krimināllietās savstarpēju atzišanu Eiropas Savienībā pieņemšanu, 2015. gada 23. aprīlis (dokuments Nr. 8138/15, 2. lpp., pieejams tīmekļvietnē: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8138-2015-INIT/lv/pdf>).

⁴¹ C-508/18 un C-82/19 PPU, turpmāk tekstā – “spriedums OG un PI (Lībekas un Cvikavas prokuratūras)”, EU:C:2019:456.

⁴² Skat. minētā sprieduma 50. punktu un tajā minēto judikatūru.

⁴³ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas tiesu iestādes neatkarība) (38. punkts un tajā minētā judikatūra). Tāpat Tiesa jau ir precizējusi, ka ar jēdzienu “izpildes tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 2. punkta izpratnē – gluži tāpat kā ar jēdzienu “izsniegšanas tiesu iestāde” šā pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē – ir saprotams vai nu kādas dalībvalsts tiesnesis vai tiesa, vai arī tiesu iestāde, kā, piemēram, dalībvalsts prokuratūra, kas piedalās šīs dalībvalsts tiesu varas īstenošanā un kas bauda vajadzīgo neatkarību no izpildvaras (skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 28. aprīlis, C un CD (Juridiskie šķēršļi lēmuma par nodošanu izpildei) (C-804/21 PPU, EU:C:2022:307, 61. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

73. Proti, ja tiktu atzīts, ka ar šā pamatlēmuma 6. panta 1. punktu izpildes tiesu iestādei ir piešķirtas pilnvaras pārbaudīt izsniegšanas tiesu iestādes kompetenci, tas būtu pretrunā procesuālās autonomijas principam, atbilstoši kuram dalībvalstis saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem var izraudzīties tiesu iestādi, kuras kompetencē ir izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi⁴⁴. Tāpēc izpildes tiesu iestādei, ņemot vērā funkciju sadalījumu starp to un izsniegšanas tiesu iestādi, nav jāpārbauda, vai pēdējā minētā saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts noteikumiem par tiesu darba organizāciju un procesu ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi. Ja Eiropas apcietināšanas orderi ir izsniegusi “tiesu iestāde” minētā pamatlēmuma 6. panta 1. punkta izpratnē, izpildes tiesu iestādei ir jāpresumē, ka izsniegšanas tiesu iestāde ievēro valsts noteikumus, kuros noteikta tās kompetence.

74. Īsumā sakot, lai gan jēdziena “tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē nozīmi un tvērumu nevar atstāt katras dalībvalsts vērtēšanai⁴⁵ un lai gan šis jēdziens visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi⁴⁶, uz normām, ar kurām nosaka tādas iestādes kompetenci izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, attiecas izsniegšanas dalībvalsts procesuālā autonomija, kurā izpildes tiesu iestāde nevar iejaukties, pamatojoties uz šo tiesību normu. Jebkāda atšķirīga interpretācija apdraudētu savstarpējas atzišanas principu.

75. Iepriekš izklāstītais, protams, neskar pārbaudi, ko izsniegšanas dalībvalstī tiesa vai nu pēc savas ierosmes, vai pēc tās personas iniciatīvas, kuras nodošana tiek prasīta, varētu veikt tālab, lai pārbaudītu, ka ir ievēroti valsts noteikumi, ar kuriem noteikta izsniegšanas tiesu iestādes kompetence.

76. No iepriekš minētā izriet, ka, manuprāt, Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas izpildes tiesu iestādei neļauj pārbaudīt, vai izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesībām ir izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi.

2. Ar kādiem nosacījumiem izpildes tiesu iestāde, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi tāpēc, ka pastāvot risks, ka tiks pārkāptas Hartas 47. panta otrajā daļā aizsargātās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā?

77. Tagad jāprecizē nosacījumi, ar kādiem Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts kā pamatojums iespējamai atkāpei no savstarpējas atzišanas principa var ļaut izpildes tiesu iestādei atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ja tiek apgalvots, ka pastāv pieprasītās personas pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, kas noteiktas Hartas 47. panta otrajā daļā, pārkāpuma risks.

78. Uzreiz jānorāda, ka, atbildot uz šo jautājumu, manuprāt, jāvadās pēc premisas, kas izmantojama ikvienā šajā jomā veiktajā vērtējumā, proti, ka “savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm principam Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tas ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Ar šo principu, tostarp attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības”⁴⁷.

⁴⁴ Skat. it īpaši spriedumu OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (48. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁵ Skat. it īpaši spriedumu OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (48. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁶ Skat. it īpaši spriedumu OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (49. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴⁷ Skat. it īpaši Tiesas Atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris (EU:C:2014:2454, turpmāk tekstā – “Atzinums 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK)”, 191. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī Eiropas apcietināšanas ordera jomā – spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (40. punkts un tajā minētā judikatūra).

79. Šis postulāts par savstarpējo uzticēšanos valstu pamattiesību aizsardzības sistēmās, kā Tiesa ir kategoriski apstiprinājusi Atzinumā 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), nozīmē, ka “dalībvalstīm, tām īstenojot Savienības tiesības, tādējādi saskaņā ar šīm pašām tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstīs ievēro pamattiesības, kas nozīmē, ka tās nevar ne tikai kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot valstī noteikto pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, bet arī, *izņemot ārkārtas gadījumus, pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētā gadījumā patiešām ir ievērojusi Savienībā garantētās pamattiesības*”⁴⁸. Kopš šā atzinuma Eiropas apcietināšanas ordera jomā Tiesa nav novirzījusies no domu gājiena, kurā uzsvars likts uz to, ka izpildes tiesu iestādes veiktai pārbaudei, vai izsniegšanas dalībvalstī tiek ievērotas pamattiesības, jāpiemīt izņēmuma raksturam⁴⁹. Tā šajā jomā izpaužas tas, ka dalībvalstu pienākumam ievērot pamattiesības vienmēr jāiekļaujas Savienības struktūras un mērķu ietvarā⁵⁰.

80. Šajā ziņā jāatgādina, ka, ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviešot vienkāršotu un efektīvu sistēmu notiesāto vai aizdomās par krimināllikuma pārkāpumu turēto personu nodošanai, ir paredzēts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai paredzētā mērķa kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu īstenošanu, balstoties uz augstu uzticēšanās līmeni, kam jāpastāv starp dalībvalstīm⁵¹.

81. Turklāt jau esmu norādījis – lai sasniegtu šo mērķi, savstarpējas atzišanas princips ir tāds, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda, savukārt izpildes atteikums paredzēts kā izņēmums, kas jāinterpretē šauri⁵².

82. Šādā kontekstā spriedumā *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) Tiesa ir atzinusi, ka, tāpat kā tas ir Hartas 4. panta pārkāpuma faktiskā riska gadījumā, faktiskais risks, ka tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kā tas paredzēts Hartas 47. panta otrajā daļā, izņēmuma kārtā var izraisīt Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumu.

83. Proti, “Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma pamatā esošais augstais uzticēšanās līmenis starp dalībvalstīm ir balstīts uz premisu, saskaņā ar kuru izsniegšanas dalībvalsts krimināltiesas, kurām pēc Eiropas apcietināšanas ordera izpildes būs jāveic kriminālprocess kriminālvajāšanai, soda izpildei vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa piemērošanai, kā arī kriminālprocess pēc būtības, atbilst [prasībām, kas izriet no] Hartas 47. panta otrajā daļā garantētajām pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu”⁵³. Tiesas ieskatā “šīm pamattiesībām ir kardināla nozīme kā visu to tiesību aizsardzības, kuras indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, un dalībvalstīm kopīgo LES 2. pantā paredzēto vērtību, jo īpaši tiesiskuma vērtības, saglabāšanas garantijai”⁵⁴.

⁴⁸ Skat. Atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK) (192. punkts, mans izcēlums).

⁴⁹ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (41. punkts).

⁵⁰ Kā Tiesa spriedusi kopš sprieduma, 1970. gada 17. decembris, *Internationale Handelsgesellschaft* (11/70, EU:C:1970:114, 4. punkts). Skat. nesenāk Atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK) (170. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵¹ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (42. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2022. gada 28. aprīlis, C un CD (Juridiskie šķēršļi lēmuma par nodošanu izpildei) (C-804/21 PPU, EU:C:2022:307, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵² Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (43. un 44. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

⁵³ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (45. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁴ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (45. punkts un tajā minētā judikatūra).

84. Tādējādi no Hartas 47. panta otrajā daļā garantētajām pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu izrietošo prasību ievērošana ir pamati, uz kuriem balstoties Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms darbojas tādējādi, ka tiek ievērotas personām, attiecībā uz kurām ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, esošās tiesības.

85. Šajā ziņā nav šaubu, ka izsniegšanas un izpildes tiesu iestādēm – kā iestādēm, kurām jāīsteno Pamatlēmums 2002/584, – ir jāievēro ar Hartu aizsargātās pamattiesības. Tomēr, lai ar šo pamatlēmumu ieviestā nodošanas sistēma varētu darboties, attiecīgā atbildība saskaņā ar savstarpējas uzticēšanās principu ir sadalīta starp šīm abām iestādēm. Proti, ja izsniegšanas tiesu iestādei un izpildes tiesu iestādei būtu pilnvaras veikt vienas un tās pašas pārbaudes, nodošanas efektivitāte un ātrums būtu apdraudēts. Turklāt savstarpējā uzticēšanās pēc savas būtības ir pretrunā tam, ka katra iestāde veic savstarpējas pārbaudes, lai pārbaudītu, ka dalībvalstī, kurā atrodas otra iestāde, tiek ievērotas pamattiesības. Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumam, kas pamatots ar izpildes tiesu iestādes konstatāciju, ka pastāv pamattiesību pārkāpuma risks izsniegšanas dalībvalstī, ņemot vērā minēto loģiku, var būt tikai izņēmuma raksturs.

86. Tiesa to ir paudusi, nospriežot, ka, “lai gan galvenokārt katrai dalībvalstij, lai nodrošinātu šā mehānisma darbības pamatā esošo savstarpējas uzticēšanās un atzišanas principu pilnīgu piemērošanu, Tiesas galīgā uzraudzībā ir jānodrošina no [Hartas 47. panta otrajā daļā garantētajām pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu] izrietošo prasību ievērošana, atturoties no jebkādiem pasākumiem, kas varētu to apdraudēt [...], reāla riska, ka personas, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, nodošanas izsniegšanas tiesu iestādei gadījumā tiks pārkāptas šīs personas pamattiesības, esamība var ļaut izpildes tiesu iestādei izņēmuma kārtā atturēties izpildīt šo Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šī pamatlēmuma 1. panta 3. punktu”⁵⁵.

87. Tādējādi tas, ka pastāv reāls risks, ka personas, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, nodošanas izsniegšanas tiesu iestādei gadījumā tiks pārkāptas šīs personas pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu, var izņēmuma kārtā mainīt attiecīgi izsniegšanas tiesu iestādei un izpildes tiesu iestādei noteiktās atbildības sadalījumu. Šajā ziņā jāatgādina, ka attiecībā uz procedūru saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderi atbildība par personas, kuras nodošana tiek pieprasīta, tiesību ievērošanas nodrošināšanu vispirms gulstas uz izsniegšanas dalībvalsti, attiecībā uz kuru ir jāpieņem, ka tā ievēro Savienības tiesības, it īpaši tajās atzītās pamattiesības⁵⁶.

88. Izpildes tiesu iestādes iespēju atspēkot šo prezumpciju, pārbaudot, vai izsniegšanas dalībvalstī pastāv pamattiesību pārkāpuma risks, kas var likt šai iestādei atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, Tiesa ir stingri ierobežojusi, spriedumā *Aranyosi* un *Căldăraru* pieprasot – un kopš šā sprieduma pieprasot pastāvīgi –, lai izvērtējums notiktu divos posmos, kuros apvienots apgalvotā riska esamības vērtējums no sistēmiskā aspekta un vērtējums no individuālā aspekta.

89. Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka tad, “ja izpildes tiesu iestādes – kurai ir jālemj par tādas personas nodošanu, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, – rīcībā ir informācija, kas liecina par sistēmiskām vai vispārējām nepilnībām saistībā ar tiesu varas

⁵⁵ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (46. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁶ Skat. it īpaši spriedumus, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27, 50. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2021. gada 13. janvāris, MM (C-414/20 PPU, EU:C:2021:4, 61. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām), kurā Tiesa norāda, ka “par pamattiesību garantēšanu saistībā ar [Eiropas apcietināšanas ordera] procedūru ir atbildīga pirmkārt jau izsniegšanas dalībvalsts” (39. punkts un tajā minētā judikatūra).

neatkarību izsniegšanas dalībvalstī, tā tomēr nevar prezumēt, ka pastāv nopietni un konstatēti iemesli uzskatīt, ka šīs personas nodošanas šai pēdējai minētajai dalībvalstij gadījumā pastāvēs reāls risks, ka tiks pārkāptas tās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu, neveicot konkrētu un precīzu pārbaudi, kurā tostarp tiktu ņemta vērā minētās personas personiskā situācija, attiecīgā noziedzīgā nodarījuma raksturs, kā arī faktisko apstākļu, kuros iekļaujas minētā izsniegšana, konteksts, piemēram, valsts iestāžu paziņojumi vai akti, kas var ietekmēt to, kā tiek izskatīta individuāla lieta”⁵⁷.

90. Šajā divposmu izvērtējumā “izpildes tiesu iestādei vispirms ir jānosaka, vai pastāv objektīva, ticama, precīza un pienācīgi aktualizēta informācija, kas liecinātu par to, ka izsniegšanas dalībvalstī pastāv reāls šajā tiesību normā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpuma risks sistēmisku vai vispārēju nepilnību saistībā ar šīs dalībvalsts tiesu varas neatkarību dēļ”⁵⁸.

91. Pēc tam “izpildes tiesu iestādei konkrēti un precīzi ir jāpārbauda, kādā mērā pirmajā posmā konstatētās nepilnības var ietekmēt minētās dalībvalsts kompetento tiesu spēju izskatīt lietas attiecībā uz konkrēto personu un vai, ņemot vērā šīs personas individuālo situāciju, noziedzīga nodarījuma, attiecībā uz kuru tiek veikta šīs personas kriminālvajāšana, raksturu un faktisko apstākļu, kādos iekļaujas šī apcietināšanas ordera izsniegšana, kontekstu, kā arī ņemot vērā informāciju, ko, iespējams, sniegusi tā pati dalībvalsts, piemērojot Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punktu, pastāv nopietni un konstatēti iemesli uzskatīt, ka minētās personas nodošanas šai pēdējai minētajai dalībvalstij gadījumā tai pastāvēs šāds risks”⁵⁹.

92. Spriedumā *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) Tiesa attiecībā uz izsniegšanas dalībvalsts tiesnešu iecelšanas amatā procesu ir apstiprinājusi divposmu izvērtējuma nepieciešamību gadījumā, ja runa ir par garantiju attiecībā uz tiesību aktos noteiktu tiesu, kas arī raksturīga Hartas 47. panta otrajā daļā nostiprinātajām pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu, un ir precizējusi šā izvērtējuma piemērošanas nosacījumus un kārtību.

93. Šajā gadījumā divposmu izvērtējumu pamatoja trīs apsvērumi.

94. Pirmkārt, Tiesa uzsvēra nesaraujamu saikni, kas saistībā ar pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu pastāv starp tiesnešu neatkarības un objektivitātes garantijām, kā arī garantiju par piekļuvi tiesību aktos noteiktai tiesai⁶⁰. Otrkārt, Tiesa norādīja uz nepieciešamību to personu, kuru nodošana ir pieprasīta, pamattiesību ņemšanu vērā līdzsvarot ar citām interesēm, tādām kā cietušo tiesību aizsardzība un cīņa pret nesodāmību, un tas nozīmē, ka izpildes tiesu iestādei nav jāaprobežo savs izvērtējums tikai ar pirmo posmu⁶¹. Treškārt, Tiesa izteica brīdinājumu par pieeju, kuras rezultātā faktiski tiktu apturēta Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma praktiska īstenošana attiecībā uz šo dalībvalsti, tādējādi pārkāpjot Eiropadomes un Padomes kompetenci šajā ziņā⁶².

⁵⁷ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (50. punkts un tajā minētā judikatūra). Attiecībā uz pirmo apstiprinājumu par nepieciešamību veikt izvērtējumu divos posmos attiecībā uz Hartas 47. panta otro daļu skat. spriedumu *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (47.–75. punkts).

⁵⁸ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁹ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (53. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁶⁰ Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (55.–58. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁶¹ Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (59.–62. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁶² Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (63.–65. punkts un tajos minētā judikatūra).

95. Manuprāt, Tiesas argumentācija spriedumā *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa), kas lielā mērā balstīta uz nepieciešamību saglabāt izņēmuma raksturu Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumam, ja tiek apgalvots, ka pastāv Hartas 47. panta otrajā daļā nostiprināto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma risks, ir jāpiemēro arī šajā lietā, un tas jādara galvenokārt divu iemeslu dēļ.

96. Pirmām kārtām, šajā lietā apgalvotais risks attiecas uz tās pašas prasības, kas izriet no pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu, proti, prasības par tiesību aktos noteiktu tiesu, pārkāpumu, pat ja šoreiz aplūkots nevis izsniegšanas dalībvalsts tiesnešu iecelšanas amatā process, bet gan to tiesību aktu normu ievērošana, ar kurām noteikta šīs valsts tiesu attiecīgā kompetence.

97. Otrām kārtām, pieprasītās personas nodošanas gadījumā šo pamattiesību pārkāpuma reāla riska novērtējuma pakļaušana divposmu izvērtējumam man šķiet nepieciešama, lai ar šādu risku pamatots Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikums patiešām būtu izņēmums.

98. Abus šos aspektus aplūkošu pēc kārtas.

a) Nepieciešamība veikt divposmu izvērtējumu apgalvota pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma riska gadījumā attiecībā uz to tiesību aktu normu ievērošanu, ar kurām noteikta izsniegšanas dalībvalsts tiesu kompetence

99. Garantija par tiesību aktos noteiktu tiesu ietver arī prasību, ka šīs tiesas kompetencei jābalstās uz juridisku pamatu. Jāatgādina, ka, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, Hartas 52. panta 3. punkta mērķis ir nodrošināt nepieciešamo saskaņotību starp tajā ietvertajām tiesībām un atbilstošajām ECPAK garantētajām tiesībām, tomēr nekaitējot Savienības tiesību aktu autonomijai. Saskaņā ar Paskaidrojumiem attiecībā uz Pamattiesību hartu⁶³ Hartas 47. panta otrā daļa atbilst ECPAK 6. panta 1. punktam. Tāpēc Tiesai ir jāpārbauda, lai tās veiktā Hartas 47. panta otrās daļas interpretācija nodrošinātu aizsardzības līmeni, kas atbilstu ECPAK 6. panta 1. punktā garantētajam, kā to ir interpretējusi ECT⁶⁴.

100. Jēdziens “likumā [tiesību aktos] noteikta tiesa” kopā ar jēdzieniem “neatkarība” un “objektivitāte” ir daļa no ECPAK 6. panta 1. punkta “institucionālajām prasībām”. ECT judikatūrā šie jēdzieni ir ļoti cieši saistīti⁶⁵.

101. ECT ir nospriedusi – lai gan katrai no ECPAK 6. panta 1. punkta institucionālajām prasībām ir konkrēts mērķis, kas tās padara par konkrētām lietas taisnīgas izskatīšanas garantijām, tomēr tām kopīgs ir mērķis panākt, lai tiktu ievēroti tādi pamatprincipi kā tiesiskums un varas dališana,

⁶³ OV 2007, C 303, 17. lpp.

⁶⁴ Skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 29. marts, *Getin Noble Bank* (C-132/20, turpmāk tekstā – “spriedums *Getin Noble Bank*”, EU:C:2022:235, 116. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁶⁵ Skat. ECT spriedumu, 2020. gada 1. decembris, *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 231. punkts).

šajā ziņā precizējot, ka katras šīs prasības pamatā ir uzdevums saglabāt paļāvību, kāda tiesu varai ir jārada tiesvedības dalībniekiem, un šīs varas neatkarību no pārējām varām⁶⁶. Tiesa šos definīcijas elementus ir iekļāvusi savā judikatūrā⁶⁷.

102. Turklāt ECT jēdzienu “tiesību aktos noteikta tiesa” ir interpretējusi kā tādu, kas nozīmē “saskaņā ar tiesību aktiem noteikt[u] ties[u]”⁶⁸. Tāpat kā pārkāpumi tiesnešu iecelšanas procesā⁶⁹, to iekšējo tiesību pārkāpums, ar kurām reglamentēta tiesas kompetence lemt par lietu, var būt pretrunā prasībai par “tiesību aktos noteiktu tiesu”⁷⁰. Proti, “likums [tiesību akti]”, kas minēts ECPAK 6. panta 1. punktā, tostarp aptver tiesību aktus, kas attiecas uz tiesu iestāžu noteikšanu un kompetenci⁷¹. Tāpēc ECT ieskatā, “ja, ņemot vērā valsts tiesības, tiesai nav kompetences tiesāt apsūdzēto, tā nav “tiesību aktos noteikta” tiesa šīs tiesību normas izpratnē”⁷².

103. Šajā ziņā jāprecizē, ka ECT ieskatā formulējums “likumā [tiesību aktos] noteikta” ECPAK 6. pantā ir izmantots tālab, lai novērstu, ka tiesu sistēmas organizācija demokrātiskā sabiedrībā tiek atstāta izpildvaras ziņā, un panāktu, lai šo organizāciju reglamentē parlamentā pieņemts likums⁷³. Turklāt šīs pašas tiesas ieskatā “kodificēto tiesību valstīs tiesu sistēmas organizāciju nevar arī atstāt tiesu iestāžu ziņā, kas tomēr neliedz tām atzīt noteiktas pilnvaras interpretēt valsts tiesību aktus šajā jomā”⁷⁴.

104. No iepriekš minētā izriet, ka noteikumu par tiesu kompetenci likumiskā izcelsme un tas, ka tiesas šos noteikumus ievēro, ir nesaraujami saistīts ar tiesnešu neatkarības un objektivitātes garantijām. Plašāk tas palīdz garantēt tiesiskumu un varas dališanu, tādējādi saglabājot paļāvību, kāda tiesu varai ir jārada tiesvedības dalībniekiem, un šīs varas neatkarību no pārējām varām.

105. Tādējādi garantijas par piekļuvi neatkarīgai, objektīvai un tiesību aktos noteiktai tiesai ir tiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu stūrakmens. Pārbaude par to, vai tiesa ir noteikta tiesību aktos – gadījumā, ja rodas nopietnas šaubas par kādas tiesas kompetenci –, ir nepieciešama paļāvībai, kāda demokrātiskas sabiedrības tiesām jārada to jurisdikcijā esošajām personām⁷⁵.

⁶⁶ Skat. ECT spriedumu, 2020. gada 1. decembris, *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 231. un 233. punkts).

⁶⁷ Skat. it īpaši spriedumu *Getin Noble Bank* (117. punkts un tajā minētā judikatūra). Eiropas apcietināšanas ordera jomā skat. arī spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalibvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (56. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁶⁸ Skat. ECT spriedumu, 2020. gada 1. decembris, *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 229. punkts).

⁶⁹ Skat. it īpaši spriedumu *Getin Noble Bank* (120. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁷⁰ Skat. ECT spriedumu, 2020. gada 1. decembris, *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 224. punkts).

⁷¹ Skat. it īpaši ECT spriedumu, 2007. gada 12. jūlijs, *Jorgic* pret Vāciju (CE:ECHR:2007:0712JUD007461301, 64. punkts).

⁷² ECT spriedums, 2007. gada 12. jūlijs, *Jorgic* pret Vāciju (CE:ECHR:2007:0712JUD007461301, 64. punkts). Tādējādi 2000. gada 22. jūnija spriedumā *Coëme* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2000:0622JUD003249296, 107. un 108. punkts) ECT nosprida, ka Beļģijas Kasācijas tiesa, tiesājot apsūdzētos, kas nav ministri, par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, kuros bija apsūdzēti ministri, neatbilst prasībai par “tiesību aktos noteiktu tiesu”, jo noteikums par [nodarījumu] saistību nav noteikts tiesību aktos.

⁷³ Skat. it īpaši ECT spriedumus, 2000. gada 22. jūnijs, *Coëme* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2000:0622JUD003249296, 98. punkts), un 2011. gada 25. oktobris, *Richert* pret Poliju (CE:ECHR:2011:1025JUD005480907, 42. punkts).

⁷⁴ Skat. it īpaši ECT spriedumus, 2000. gada 22. jūnijs, *Coëme* u.c. pret Beļģiju (CE:ECHR:2000:0622JUD003249296, 98. punkts), un 2009. gada 20. oktobris, *Gorguiladzé* pret Gruziju (CE:ECHR:2009:1020JUD000431304, 69. punkts).

⁷⁵ Pēc analogijas skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalibvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (58. punkts un tajā minētā judikatūra).

106. No tā izriet, ka līdzīgi tam, ko Tiesa ir nospriedusi spriedumā *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) attiecībā uz tiesnešu iecelšanas procesu, izpildes tiesu iestādei jāveic divposmu izvērtējums arī tad, ja tiek apgalvots, ka pastāv garantijas par tiesību aktos noteiktu tiesu pārkāpuma risks tādu nelikumību dēļ, kas saistītas ar izsniegšanas dalībvalsts tiesu kompetenci.

b) Divposmu izvērtējums, ko pamato nepieciešamība saglabāt izņēmuma raksturu Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumam, kas balstīts uz apgalvojumu par pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpuma risku

107. Izsniegšanas tiesu iestādes kompetences iespējama neesamība varētu izrādīties problemātiska gan Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas stadijā, gan tad, ja tas nozīmētu, ka šā ordera izpilde izraisa to, ka apsūdzēto personu tiesā tiesa, kurai nav kompetences. Tiesā ir bijušas debates par to, kā izpildes tiesu iestādei jārikojas gadījumā, ja tajā tiek apgalvots, ka izsniegšanas tiesu iestādei nav kompetences.

108. Līdz šim Tiesa it īpaši ir centusies pamatot to, ka izpildes tiesu iestādei pēc tam, kad tā ir veikusi sava izvērtējuma pirmo posmu, ir jāveic izvērtējuma otrais posms. Proti, Tiesā līdz šim ir iesniegtas izskatīšanai lietas, kurās pieprasītā persona norāda uz sistēmiskām vai vispārējām nepilnībām izsniegšanas dalībvalstī. Šajā īpašajā kontekstā prasība par divposmu pārbaudi ļauj jo īpaši pārliecināties, ka vienīgi sistēmisku vai vispārēju nepilnību pierādīšana neizraisīs šķēršļus Pamatlēmuma 2002/584 piemērošanai, kaut arī faktiski pieprasītā persona individuāli nav pakļauta nekādam riskam.

109. Taču šajā lietā jautājums ir citāds, proti, par to, vai izpildes tiesu iestāde var pamatot Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumu ar individuālu risku – ka tiktu pārkāptas garantijas par tiesību aktos noteiktu tiesu –, kas neizriet no tā, ka pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā. Tādējādi šajā lietā jautājums ir nevis par to, vai šādu sistēmisku vai vispārēju nepilnību pastāvēšana ir *pietiekama*, bet vai tā ir *nepieciešama*, lai ļautu izpildes tiesu iestādei atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, ja tiek apgalvots, ka pastāv Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma risks.

110. Šķiet, ka būtiskākās nostājas, kas paustas šajā ziņā notikušajās debatēs Tiesā, var rezumēt šādi, izklāstot divas pretmetīgas tēzes.

111. Saskaņā ar pirmo tēzi konstatācija, ka pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, neesot obligāts posms, lai ļautu izpildes tiesu iestādei pārbaudīt, vai pastāv pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, kas jānodrošina personai, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, pārkāpuma individuāls un konkrēts risks. Šajā ziņā apstāklis, ka Tiesa līdz šim ir likusi šai iestādei veikt divposmu izvērtējumu lietās, kurās tiek apšaubīts, ka izsniegšanas dalībvalstī tiek ievērota Hartas 47. panta otrā daļa, esot skaidrojams ar to, ka šajās lietās mērķis ir noskaidrot, vai sistēmisku vai vispārēju nepilnību pastāvēšanas gadījumā otrais posms, kas attiecas uz šo pamattiesību pārkāpuma risku individuālā plāksnē, ir nepieciešams. Taču Tiesa neesot lēmusi par to, vai vienmēr vajadzīgs pirmais posms.

112. Pirmās tēzes atbalstītāji, savstarpējo uzticēšanos liekot svaru kausos ar vajadzību aizsargāt pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, svariem liek sliekties par labu otrajam elementam. Turklāt ar argumentāciju, kas izvirzīta šīs tēzes pamatošanai, netiek piešķirta noteicoša nozīme būtības atšķirībai, kas pastāv starp pamattiesībām, kuras aizsargātas ar Hartu, atkarībā no tā, vai šīs tiesības ir absolūtas vai arī tām var piemērot ierobežojumus.

113. Turpretī saskaņā ar otro tēzi attiecībā uz Hartas 47. panta otrajā daļā garantētajām pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā būtu stingri jāpieprasa, lai tiktu ievēroti abi izvērtējuma posmi, ko Tiesa ir definējusi, lai reglamentētu izpildes tiesu iestādes veikto pārbaudi par šo tiesību pārkāpuma reālu risku izsniegšanas dalībvalstī. Tā kā, lai neapdraudētu savstarpējo uzticēšanos starp dalībvalstīm attiecībā uz šo valstu tiesu sistēmu pareizu darbību, pārbaudei, ko šajā ziņā veic izpildes tiesu iestāde, būtu jābūt ar izņēmuma raksturu, tas nozīmētu – konstatācija, ka izsniegšanas dalībvalstī pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības, būtu obligāta. Proti, tikai tādas nepilnības varētu radīt reālu kaitējuma šo pamattiesību būtiskajam saturam risku vai – katrā ziņā – reālu minēto tiesību pietiekami smaga pārkāpuma risku. Daži šīs tēzes uzturētāji atzina, ka šajā ziņā varot pastāvēt atšķirība atkarībā no tā, vai apgalvotais pārkāpuma risks attiecas uz tādām tiesībām, kādas aizsargātas ar Hartas 4. pantu, kuras ir absolūtas, vai uz tādām Hartas 47. panta otrajā daļā garantētajām tiesībām, kuras var tikt ierobežotas.

114. Vienkāršāk sakot, otrās tēzes atbalstītāji tādējādi liek svariem svērties par labu savstarpējas uzticēšanās principam, kuru izpildes tiesu iestādei jāvar apšaubīt tikai izņēmuma gadījumos, kad attiecībā uz Hartas 47. panta otro daļu vienmēr vajadzētu būt sistēmiskām vai vispārējām nepilnībām izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā.

115. Mani pārlicina tieši otrā tēze, ciktāl ar to, Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumu saprotot kā izņēmumu, kas jāinterpretē šauri, tiek veicināta dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbības sistēmas – kurā šis orderis ir viens no būtiskajiem elementiem – efektivitāte.

116. Tāpēc man šķiet nepieciešams saglabāt, cik vien iespējams, izsniegšanas dalībvalsts un izpildes dalībvalsts atbildības sadalījumu. Kā jau esmu norādījis iepriekš, tieši izsniegšanas dalībvalstij primāri jādara viss, lai ar lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi tiktu ievērotas tās personas, attiecībā uz kuru orderis ir izsniegts, tiesības, kas tai izriet no Savienības tiesībām, kurās ietilpst arī ar Hartu aizsargātās pamattiesības. Tālab izsniegšanas dalībvalstij ir jāgarantē šai personai efektīva tiesību aizsardzība tiesā, it īpaši, ieviešot tiesību aizsardzības līdzekļus, kas nepieciešami šai pārbaudei⁷⁶. Ja nevar pierādīt nekādas sistēmiskas vai vispārējas nepilnības izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, izpildes tiesu iestādei nav jāšaubās par to, ka, izmantojot šajā dalībvalstī pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus, attiecīgā persona varēs likt konstatēt un attiecīgā gadījumā labot vai sodīt par tās pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, kas garantētas Hartas 47. panta otrajā daļā, iespējamu pārkāpumu. Šajā ziņā no Tiesā notikušajām debatēm izriet, ka to personu rīcībā, attiecībā uz kurām pamatlietā tiek veikta kriminālvajāšana, ir tiesību aizsardzības līdzekļi izsniegšanas dalībvalstī, lai līdz pat *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa) līmenim liktu pārbaudīt šo pamattiesību ievērošanu⁷⁷. Jāpiebilst, ka vairumā gadījumu ar tiesu kompetenci saistītās grūtības

⁷⁶ Šajā ziņā jāatgādina, ka “Savienība ir tiesību Savienība, kurā indivīdiem ir tiesības apstrīdēt tiesā jebkura valsts lēmuma vai cita akta par Savienības tiesību akta piemērošanu tiem tiesiskumu”: skat. it īpaši spriedumus, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 31. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (49. punkts).

⁷⁷ Attiecībā uz līdzīgu pieeju tiesu iestāžu sadarbības civillietās jomā skat. spriedumu, 2010. gada 22. decembris, *Aguirre Zarraga* (C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, 69.–74. punkts). Jānorāda – tiesas sēdē tika apstiprināts, ka *L. Puig Gordi* ir cēlis “recurso de amparo” (konstitucionāla sūdzība) *Tribunal Constitucional* (Konstitucionālā tiesa).

tiek atrisinātas ar valsts tiesību procesuālajiem noteikumiem, ko izsniegšanas dalībvalsts tiesas var piemērot vislabāk, tā nodrošinot pamattiesību tikt tiesātam tiesību aktos noteiktā tiesā aizsardzību.

117. Tādējādi – ja vien netiek apgalvots, ka pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, kas it īpaši izpaužas kā šīs valsts tiesu sistēmas darbības traucējumi, kuri varētu likt šķērslī tam, ka minētās valsts tiesa attiecīgo pamattiesību pārkāpumu var konstatēt un attiecīgā gadījumā labot vai sodīt par to, – dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās principam ir jādarbojas pilnībā tā, lai var sasniegt dalībvalstu tiesu sadarbības vienkāršošanas un paātrināšanas mērķi, kas noteikts ar Pamatlēmumu 2002/584, pamatojoties uz augsto uzticēšanās līmeni, kam jāpastāv starp dalībvalstīm⁷⁸.

118. Savukārt, atļaujot izpildes tiesu iestādei konkrētā gadījumā pārbaudīt, vai izsniegšanas dalībvalstī ir ievērotas pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, ja nav sistēmisku vai vispārēju nepilnību šīs dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, šīs iestādes uzdevums tiktu ievērojami apgrūtināts, un tas būtu pretrunā nodošanas efektivitātes un ātruma prasībām. Šīs lietas pamatā esošie fakti turklāt liecina par grūtībām, ar kurām saskaras izpildes tiesu iestāde, cenšoties piemērot, interpretēt vai pat tikai saprast izsniegšanas dalībvalsts procesuālos noteikumus.

119. Tāpēc, manuprāt, tikai ārkārtas apstākļos, ko raksturo sistēmisku vai vispārēju nepilnību pastāvēšana izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, var notikt apvēršiens izsniegšanas tiesu iestādes un izpildes tiesu iestādes atbildības sadalījumā, tādējādi ļaujot pēdējai minētajai pārbaudīt, vai šī dalībvalsts konkrētajā gadījumā patiešām ir ievērojusi Hartas 47. panta otrajā daļā garantētās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā⁷⁹. Citiem vārdiem, tikai tad, ja dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības, izņēmuma kārtā varētu atkāpties no noteikuma, saskaņā ar kuru izpildes tiesu iestādei nav jāveic pārbaude par pamattiesību ievērošanu izsniegšanas dalībvalstī atbilstoši tam, ko Tiesa ir norādījusi Atzinuma 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK) 192. punktā. Šis noteikums prasa, ka ārkārtas apstākļu atzīšanai jābūt stingri ierobežotai⁸⁰.

120. Šajā ziņā no Tiesas judikatūras skaidri izriet, ka izpildes tiesu iestādes veicamā izvērtējuma pirmais posms ir priekšnosacījums šā izvērtējuma otrā posma sākšanai. Proti, otrajā posmā “izpildes tiesu iestādei ir jāvērtē, vai šī izvērtējuma pirmajā posmā konstatētās sistēmiskās [vai] vispārējās nepilnības var konkretizēties attiecīgās personas nodošanas izsniegšanas dalībvalstij gadījumā un vai šīs lietas specifiskajos apstākļos tādējādi pastāv reāls risks, ka tiks pārkāptas šīs

⁷⁸ Skat. it īpaši spriedumu, 2022. gada 28. aprīlis, C un CD (Juridiskie šķēršļi lēmuma par nodošanu izpildei) (C-804/21 PPU, EU:C:2022:307, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁷⁹ Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta J. Tančeva [E. Tanchev] secinājumus lietā *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:517), kuros viņš citē *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) 2007. gada 4. maija spriedumu *The Minister for Justice Equality and Law Reform pret Brennan* ((2007) IECH 94) – minētā tiesa nosprieda, ka tikai ārkārtas apstākļos, “piemēram, skaidri konstatējot būtisku valsts, kas veic pieprasījumu, tiesu sistēmas nepilnību”, ECPAK 6. pantā nostiprināto tiesību pārkāpums pamato nodošanas atteikumu atbilstoši Likumam par Eiropas apcietināšanas orderi (47. zemsvītras piezīme). Skat. arī *Cour de cassation* (Kasācijas tiesa, Francija) 2022. gada 10. maija spriedumu (Nr. 22-82.379, FR:CCASS:2022:CR00676), kurā tā nosprieda, ka “no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras izriet, ka Eiropas apcietināšanas ordera sistēmas pamatā esošais savstarpējās atzīšanas princips pats savukārt ir balstīts uz dalībvalstu savstarpēju uzticēšanos jautājumā par to, ka to attiecīgās valstu tiesību sistēmas spēj nodrošināt Savienības līmeni atzīto pamattiesību līdzvērtīgu un efektīvu aizsardzību, un līdz ar to izpildes valsts ziņā – izņemot gadījumu, kad izsniegšanas valstī ir sistēmiska vai vispārēja nepilnība, – nav nodrošināt kontroli pār to, vai izsniegšanas valstī tiek ievērotas pamattiesības” (14. punkts, mans izcēlums).

⁸⁰ Šajā ziņā skat. Spielmann, D. un Voyatzis, P., “Le mandat d’arrêt européen entre Luxembourg et Strasbourg: du subtil exercice d’équilibriste entre la CJUE et la Cour EDH”, *Sa Justice – L’Espace de Liberté, de Sécurité et de Justice – Liber amicorum en hommage à Yves Bot*, Bruylant, Brisele, 2022, 256. lpp. Kā norāda šie autori, viens no izaicinājumiem, ar ko saskaras Tiesa, noteikti ir novērst ārkārtas apstākļu zināmu “banalizēšanu”, kas kaitētu savstarpējās uzticēšanās principam un Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma efektivitātei (300. lpp.).

personas pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, kas paredzētas Hartas 47. panta otrajā daļā”⁸¹. Kā pamatoti norāda Komisija, abi izpildes tiesu iestādes veicamā izvērtējuma posmi ir kumulatīvi un seko viens otram vērtējuma secībā, kas šai iestādei ir jāievēro.

121. Turklāt pēc analogijas ar to, ko Tiesa ir nospriedusi sprieduma *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) 62. punktā, uzskatu – ja konkrētā gadījumā šo pamattiesību pārkāpuma riska pārbaude pati par sevi būtu pietiekama, lai ļautu izpildes tiesu iestādei atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, šīs iestādes veicamo pārbaudu skaita palielināšanās varētu apdraudēt Pamatlēmumā 2002/584 noteikto mērķi cīnīties pret nesodāmību, kā arī tādā gadījumā apdraudēt citas intereses, piemēram, nepieciešamību ievērot personu, kuras cietušas no attiecīgajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, pamattiesības⁸².

122. Īsumā sakot – tikai tad, ja pastāv nopietnas grūtības izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, kas ir rūpīgi pierādītas ar pietiekamu pārlicības pakāpi, pamatojoties uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju, izpildes tiesu iestāde varētu konstatēt, ka šajā dalībvalstī pastāv reāls Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpuma risks. Manuprāt, runa ir par brīvības, drošības un tiesiskuma telpas īstenošanu, un it īpaši par nodošanas mehānismu – kas izveidots ar Pamatlēmumu 2002/584 un kas balstīts uz savstarpēju uzticēšanos un uz prezumpciju, ka dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, un it īpaši ar Hartu aizsargātās pamattiesības, – raitu un efektīvu īstenošanu.

123. Uzskatu, ka Tiesai ir jāsauglabā šī pieeja Eiropas apcietināšanas ordera jomā, pat ja tā ir izvēlējusies elastīgāku pieeju patvēruma jomā gadījumā, kad patvēruma meklētājs tiek pārsūtīts uz dalībvalsti, kas ir atbildīga par viņa pieteikuma izskatīšanu. Proti, abām šīm jomām ir atšķirīgi mērķi⁸³. Turklāt šī pieeja, kas balstās uz pamattiesību pārkāpuma individuālu un nesistēmisku risku, attiecas uz Hartas 4. pantu, t.i., uz absolūtām tiesībām⁸⁴. Turpretim tiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu, kas minētas Hartas 47. panta otrajā daļā, var tikt ierobežotas.

⁸¹ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (82. punkts, mans izcēlums).

⁸² Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (60. punkts).

⁸³ Šajā ziņā skat. Billing, F., “Limiting mutual trust on fundamental rights grounds under the European arrest warrant and lessons learned from transfers under Dublin III”, *New Journal of European Criminal Law*, SAGE Journals, 2020, 11.(2.) sēj., 184. lpp.

⁸⁴ Kā izriet tostarp no 2017. gada 16. februāra sprieduma C. K. u.c. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), Hartas 4. pantā paredzētais necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums ir fundamentāli būtisks, jo tam – ņemot vērā tā ciešo saistību ar Hartas 1. pantā minētās cilvēka cieņas ievērošanu – ir absolūts raksturs (59. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 69. punkts). Šī konstatācija ir likusi Tiesai atzīt iespēju, ka patvēruma meklētāja ar īpaši smagu veselības stāvokli pārsūtīšana jau pati par sevi varētu izraisīt patiesu necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risku Hartas 4. panta izpratnē pat tad, ja nav nopietnu iemeslu uzskatīt, ka Horvātijā pastāv sistēmiski trūkumi patvēruma procedūrā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos (71. un 73. punkts). Skat. arī spriedumu, 2019. gada 19. marts, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 78. un 87. punkts). Minētā sprieduma 95. punktā Tiesa norāda, ka tās izvēlētais risinājums prasa pierādīt ārkārtas apstākļus. Tādējādi “pilnībā nevar tikt izslēgts, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs var pierādīt viņam vien raksturīgu tādu ārkārtas apstākļu esamību, kuri nozīmē, ka pārvietošanas uz dalībvalsti, kas parasti ir atbildīga par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, gadījumā viņš savas īpašās ievainojamības dēļ neatkarīgi no savas gribas un savām personīgajām izvēlēm nonāks tādas ekstrēmās nabadzības situācijā [...] pēc tam, kad viņam tiks piešķirta starptautiskā aizsardzība”.

124. Taču ātras un efektīvas nodošanas sistēmas mērķis saistībā ar cīņas pret nesodāmību mērķi nav saderīgs ar to, ka iespēja izpildes tiesu iestādei pārbaudīt pamattiesību pārkāpuma riska pastāvēšanu izsniegšanas dalībvalstī tiek izvērsta pārāk plaši, it īpaši attiecībā uz pamattiesībām uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā, kas nav absolūtas tiesības⁸⁵.

125. Turklāt jāuzsver, ka Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma pareizai darbībai ir svarīgi, lai izpildes tiesu iestāde nebūtu tiesīga veikt pārbaudi, ko tā nav spējīga veikt. Pārbaudīt to, vai izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē ir tiesāt personas, attiecībā uz kurām ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, un izsniegt šādu orderi, pēc savas iedabas piekrīt izsniegšanas dalībvalsts tiesām, kuras vislabāk spēj interpretēt un piemērot šīs dalībvalsts tiesību sistēmas procesuālos noteikumus. Nepastāvot sistēmiskām vai vispārējām nepilnībām minētās dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, izpildes tiesu iestādei nav jāveic pārbaude, jo tā liecinātu par neuzticēšanos izsniegšanas dalībvalsts tiesām. Sasniedzot rezultātu, kas būtu pilnīgi pretējs sākotnējai vēlmei izveidot tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās uz pamata, ko kopīgi veido savstarpējā atzišana un uzticēšanās, tiktu pavērtā iespēja nojaukt pacietīgi veidoto konstrukciju.

126. Manuprāt, ir svarīgi atturēties – saistībā ar Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma apgalvotu risku – mehāniski piemērot to, ko Tiesa ir nospriedusi attiecībā uz tāda tiesību aizsardzības līdzekļa pastāvēšanu, kas ļauj ieslodzītajiem ar prasību tiesā apstrīdēt savu apcietinājuma apstākļu tiesiskumu izsniegšanas dalībvalstī, ņemot vērā Hartas 4. pantu, proti, šāds tiesību aizsardzības līdzeklis “pats par sevi nevar būt pietiekams, lai izslēgtu faktisku risku, ka attiecīgā persona izsniegšanas dalībvalstī piedzīvos necilvēcīgu vai pazemojošu izturēšanos Hartas 4. panta nozīmē”⁸⁶. Proti, Tiesa uzskata – lai arī tādas pārbaudes tiesā esamību izpildes tiesu iestāde var ņemt vērā, visaptveroši izvērtējot personas, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, turēšanas apcietinājumā paredzamos apstākļus, “tā pati par sevi nevar izslēgt risku, ka šī persona pēc tās nodošanas piedzīvos izturēšanos, kas nav saderīga ar Hartas 4. pantu, apcietinājuma apstākļu dēļ”⁸⁷.

127. Šajā ziņā uzskatu, ka situācija, kad tiek apgalvots Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma risks pieprasītās personas nodošanas gadījumā, ir jānošķir no situācijas, kurā atsaucas uz Hartas

⁸⁵ Tiesā notikušās debātes atklāja, ka Eiropas apcietināšanas ordera jomā varētu paredzēt niansētāku nostāju, kas atvērta nesistēmisku risku pieņemšanai, ja mērķis ir aizsargāt pamattiesības ar absolūtu raksturu – kā tās, kas aizsargātas ar Hartas 4. pantu. Tādējādi Komisija tiesas sēdē atzina, ka attiecībā uz šo pamattiesību pārkāpuma risku – piemēram, personas, kuras nodošana tiek pieprasīta, sevišķo īpašību dēļ – izpildes tiesu iestāde varētu atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi pat tad, ja izsniegšanas dalībvalstī nepastāv sistēmiskas nepilnības. Manuprāt, šī tēze jāsaista ar iespēju, ko sniedz Pamatlēmuma 2002/584 23. panta 4. punkts, kas paredz, ka “nodošanu izņēmuma gadījumā var uz laiku atlikt nopietnu humānu iemeslu dēļ, piemēram, ja ir pamatoti iemesli domāt, ka [tā] acīmredzami apdraudētu pieprasītās personas dzīvību vai veselību. Eiropas apcietināšanas ordera izpilde notiek iespējami drīz pēc tam, kad šie iemesli beidz pastāvēt [...]”. Šajā ziņā skat. Billing, F., “Limiting mutual trust on fundamental rights grounds under the European arrest warrant and lessons learned from transfers under Dublin III”, *New Journal of European Criminal Law*, SAGE Journals, 2020, 11.(2.) sēj., 197. lpp. Jautājumā par to, vai un cik lielā mērā izpildes tiesu iestāde varētu atteikties nodot meklēto personu apstākļos, kad šī persona sirgst ar kādu slimību, kuras dēļ tās stāvoklis var pasliktināties gadījumā, ja tiktu izpildīts Eiropas apcietināšanas orderis, skat. arī izskatīšanā esošo lietu E. D. L./*Presidente del Consiglio dei Ministri* (C-699/21).

⁸⁶ Skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Generalstaatsanwaltschaft* (Apcietinājuma apstākļi Ungārijā) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 73. punkts).

⁸⁷ Skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Generalstaatsanwaltschaft* (Apcietinājuma apstākļi Ungārijā) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 74. punkts).

4. panta pārkāpuma risku apcietinājuma apstākļu dēļ izsniegšanas dalībvalstī⁸⁸. Nepastāvot sistēmiskām vai vispārējām nepilnībām izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, iespēja efektīvi aizsargāt tiesā šajā dalībvalstī Hartas 47. panta otrajā daļā garantētās pamattiesības uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā man šķiet noteicoša, lai izslēgtu reālu šo tiesību pārkāpuma risku. Proti, attiecībā uz procesuālajiem aspektiem, pārbaude tiesā, ko var veikt izsniegšanas dalībvalstī, var novērst iespējamus trūkumus saistībā ar izsniegšanas tiesu iestādes kompetenci.

128. Trešā līdz sestā prejudiciālā jautājuma vērtējuma noslēgumā formulēšu dažus apsvērumus par izpildes tiesu iestādes veicamā izvērtējuma pirmā posma saturu.

129. Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka “saistībā ar šī izvērtējuma pirmo posmu izpildes tiesu iestādei vispārīgi ir jāizvērtē, vai pastāv reāls pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpuma risks, tostarp saistībā ar [...] prasības par tiesību aktos noteiktu tiesu neievērošanu šajā dalībvalstī pastāvošu sistēmisku vai vispārēju nepilnību dēļ”⁸⁹. Šāds izvērtējums nozīmē “visaptverošu izvērtējumu”⁹⁰, kam jābūt balstītam uz “objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju”⁹¹. Šis pats izvērtējums jāveic atbilstoši Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību aizsardzības standartam⁹². Šajā ziņā attiecībā uz tiesnešu iecelšanas procedūru Tiesa ir nospriedusi, ka par pamattiesību uz tiesību aktos noteiktu tiesu pārkāpumu šīs tiesību normas izpratnē nav uzskatāms ikviens šīs procedūras pārkāpums⁹³. Tiesas ieskatā tas nozīmē, ka šāda veida pārkāpumam jābūt īpaša veida un īpašas smaguma pakāpes pārkāpumam⁹⁴.

130. Tādējādi Tiesa ir pieņēmusi šo pamattiesību aizsardzības standartu, kas ir salīdzināms ar to, kurš izriet no ECT judikatūras. Proti, lai gan tā uzskata, ka tai ir kompetence pārbaudīt, vai valsts tiesībās ir ievērota prasība par tiesību aktos noteiktu tiesu, tā tomēr uzskata, ka, ņemot vērā vispārējo principu, saskaņā ar kuru primāri valsts tiesām ir jāinterpretē iekšējo tiesību normas, tā nevar apšaubīt to veikto interpretāciju, ja vien nav klaja šo tiesību normu pārkāpuma⁹⁵. No šiem elementiem, kas izriet no ECT judikatūras, secinu, ka tikai tad, ja tiek acīmredzami pārkāptas valsts tiesību normas par tiesu iestāžu kompetenci, kas pārsniedz valsts tiesām atzīstamo brīvību interpretēt šīs tiesības, varētu konstatēt ECPAK 6. panta 1. punkta pārkāpumu. Līdz ar to, lai

⁸⁸ Arī šajā gadījumā argumentāciju ietekmēs atšķirības dažādo pamattiesību būtībā. Šajā ziņā skat. M. Kamposa Sančesa-Bordonas secinājumus lietā *Generalstaatsanwaltschaft* (Apcietinājuma apstākļi Ungārijā) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:547); viņš norāda, ka, “tā kā tā *in fine* ir [tādu absolūtu] tiesību garantija, [kuru] aizsardzībai, ņemot vērā šo tiesību raksturu, jābūt drīzāk preventīvai nekā korektīvai, uzskatu, ka, neraugoties uz tās nozīmīgumu, ar efektīvas pārsūdzības sistēmas esamību var nepietikt, ja izpildītāja tiesa pauž šaubas, pamatojoties uz iespējamību, ka konkrēto attiecīgo personu *uzreiz* apdraud necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās, neraugoties uz to, ka vēlāk šis apdraudējums tiek novērsts, izmantojot efektīvus tiesību aizsardzības līdzekļus izsniegšanas valstī” (57. punkts). Kā tiesas sēdē norādīja Beļģijas valdība, attiecībā uz Hartas 4. panta aizsargātajām pamattiesībām tiesību aizsardzības līdzekļa izmantošana ne vienmēr ļauj novērst norādīto pārkāpumu, jo šis pārkāpums var notikt starplaikā.

⁸⁹ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (67. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹⁰ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (74. un 77. punkts).

⁹¹ Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹² Spriedums *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (68. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹³ Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (72. punkts).

⁹⁴ Skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (73. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹⁵ Skat. it īpaši ECT spriedumu, 2007. gada 12. jūlijs, *Jorgić* pret Vāciju (CE:ECHR:2007:0712JUD007461301, 65. punkts). Minētā tiesa ir arī precizējusi, ka tad, “kad tā cenšas noteikt, vai kādā lietā ir pārkāpti atbilstošie iekšējie noteikumi, tā principā ļauj uz to, kā valsts tiesas interpretē un piemēro iekšējās tiesības, izņemot, ja to secinājumi ir patvaļīgi vai acīmredzami nesaprātīgi” (skat. ECT spriedumu, 2020. gada 1. decembris, *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 251. punkts).

uzskatītu, ka ir pārkāpti pamatprincipi, kas ir pamatā prasībai par “likumā [tiesību aktos] noteiktu tiesu” ECPAK 6. panta 1. punkta izpratnē, tiek prasīts, ka šim pārkāpumam ir jābūt augstai smaguma pakāpei⁹⁶.

131. Man šķiet, ka pieprasīt no izpildes tiesu iestādes, lai tā pārbauda sistēmisku vai vispārēju nepilnību pastāvēšanu izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā, lai identificētu Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma reālu risku šajā dalībvalstī, ir saderīgi ar prasību par augstu smaguma pakāpi, ko ECT ir izmantojusi attiecībā uz tiesību uz “likumā [tiesību aktos] noteiktu tiesu” ECPAK 6. panta 1. punkta izpratnē pārkāpumiem. Turklāt ECT vairākkārt ir ņēmusi vērā brīvības, drošības un tiesiskuma telpas – kas balstīta uz savstarpējas atzišanas principu, uz iesaistīto interešu salāgošanu, kā arī uz izpildes tiesu iestādes nepieciešamību balstīties uz pietiekamu faktisku pamatu – specifiku⁹⁷.

132. Īsumā sakot – ar prasību par sistēmiskām vai vispārējām nepilnībām izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā tiek pausts tas, ka tikai pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu pārkāpuma risks, kuram ir augsta smaguma pakāpe, var izraisīt Eiropas apcietināšanas ordera izpildes atteikumu. Šī prasība palīdz garantēt, ka šādam atteikumam vienmēr ir izņēmuma raksturs, un ar to galu galā tiek saglabāts nepieciešamais līdzsvars starp šo pamattiesību aizsardzību un ar Eiropas apcietināšanas ordera mehānismu sasniedzamajiem vispārējo interešu mērķiem.

133. No visa iepriekš minētā secinu, ka izpildes tiesu iestāde nevar atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ja, līdzīgi kā *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa), tā pati izslēdz to, ka izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības, bet pēc tam pauž šaubas attiecībā uz personas, kuras nodošana tiek prasīta, pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu ievērošanu, pamatojoties uz Darba grupas patvaļīgas apcietināšanas jautājumos ziņojumu un uz ECT spriedumiem, kuri teorētiski var būt pierādījumi⁹⁸, taču neapstiprina šajā gadījumā šādu nepilnību pastāvēšanu šajā dalībvalstī. Jāpiebilst, ka izpildes atteikumu nevar balstīt uz izsniegšanas dalībvalsts procesuālo tiesību nepārliedzinošu interpretāciju un šis atteikums nevar notikt, pirms tam atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 15. panta 2. punktam neprasot izsniegšanas tiesu iestādei papildu un aktualizētu informāciju, vai šajā dalībvalstī pastāv tiesību aizsardzības līdzekļi un ko tās tiesas ir izspriedušas jautājumā par to, kā pārbaudāms, vai šīs iestādes kompetence atbilst šīm pamattiesībām⁹⁹.

⁹⁶ Jautājumā par apgalvojumiem, ka neesot izpildīta prasība par “likumā [tiesību aktos] noteiktu tiesu” pārkāpumiem tiesnešu iecelšanas procesā, skat. ECT spriedumu, 2020. gada 1. decembris, *Guðmundur Andri Ástráðsson* pret Islandi (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, 234. punkts). Šajā spriedumā ECT veica pārbaudi, ko veido trīs kumulatīvi posmi (243. punkts). Pirmkārt, ECT uzskata, ka principā ir jāpastāv iekšējo tiesību acimredzamam pārkāpumam (244. punkts). Otrkārt, attiecīgais pārkāpums jāvērtē, ņemot vērā prasības par “likumā [tiesību aktos] noteiktu tiesu” priekšmetu un mērķi, proti, uzraudzīt, ka tiesu vara var pildīt savu uzdevumu bez nepamatotas iejaukšanās tā, lai saglabātu tiesiskumu un varas dalīšanu, kas nozīmē, ka tikai tie apdraudējumi, kas skar tiesnešu iecelšanas procesa pamatnoteikumus, proti, apdraudējumi, kas laupa tiesībām uz “likumā [tiesību aktos] noteiktu tiesu” to dziļāko jēgu, var izraisīt šo tiesību pārkāpumu (246. un 247. punkts). Treškārt, ECT uzskata, ka valsts tiesu attiecīgajā gadījumā veiktajai pārbaudei par tiesnešu iecelšanu reglamentējošo iekšējo tiesību normu pārkāpuma tiesiskajām sekām – ņemot vērā tiesības, kas ar ECPAK garantētas ikvienam, – ir svarīga loma, lai noteiktu, vai šā pārkāpuma rezultātā tiek pārkāptas tiesības uz “likumā [tiesību aktos] noteiktu tiesu” (248. punkts). Manuprāt, šis trešais posms saistāms ar to, ko norādīju attiecībā uz nozīmi, kāda ir Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā ievērošanas pārbaudei izsniegšanas dalībvalsts tiesā.

⁹⁷ Skat. it īpaši ECT spriedumu, 2019. gada 9. jūlijs, *Castaño* pret Beļģiju (CE:ECHR:2019:0709JUD000835117).

⁹⁸ Skat. it īpaši spriedumu *Aranyosi un Căldăraru* (89. punkts).

⁹⁹ Šajā ziņā jāatgādina, ka Tiesas ieskatā “izsniegšanas un izpildes tiesu iestādēm, lai nodrošinātu efektīvu sadarbību krimināllietās, ir pilnībā jāizmanto tostarp Pamatlēmuma 2002/584 [...] 15. pantā paredzētie instrumenti, lai veicinātu savstarpējo uzticēšanos, pamatojoties uz šo sadarbību” (skat. it īpaši spriedumu *Openbaar Ministerie* (Izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos noteikta tiesa) (49. punkts un tajā minētā judikatūra).

134. Ņemot vērā visus šos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz trešo līdz sesto prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja izpildes tiesu iestādes – kam jālemj par tādas personas nodošanu, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, lai veiktu kriminālvajāšanu, – rīcībā nav tādas informācijas, kas, veicot visaptverošu izvērtējumu, kurš balstīts uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju, var pierādīt, ka pastāv reāls Hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma risks izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā pastāvošu sistēmisku vai vispārēju nepilnību dēļ, šī iestāde nevar atteikt šā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

D. Par septīto prejudiciālo jautājumu

135. Ar septīto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmums 2002/584 ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka izsniegšanas tiesu iestāde attiecībā uz to pašu personu izsniedz jaunu Eiropas apcietināšanas orderi, kura adresāts ir tā pati izpildes tiesu iestāde, ja šī pēdējā minētā ir atteikusi iepriekšējā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi apstākļos, kas ir pretrunā Savienības tiesībām.

136. Šajā ziņā uzreiz jākonstatē, ka Pamatlēmumā 2002/584 nav nevienas tiesību normas, kas ierobežotu Eiropas apcietināšanas orderu izsniegšanu. Turklāt Tiesa, veicot pieņemamības pārbaudes, jau ir atzinusi, ka attiecībā uz vienu un to pašu pieprasīto personu var secīgi izsniegt vairākus Eiropas apcietināšanas orderus¹⁰⁰.

137. Cīņas pret nesodāmību mērķis, kas izvirzīts Pamatlēmumā 2002/584, turklāt liecina par labu iespējai attiecībā uz vienu un to pašu personu izsniegt vairākus Eiropas apcietināšanas orderus, kas adresēti vienai un tai pašai izpildes tiesu iestādei, lai pret šo personu veiktu kriminālvajāšanu vai lai izpildītu tai piespriesto sodu. Šādos apstākļos, ja tiktu ierobežots izsniedzamo Eiropas apcietināšanas orderu skaits, tas nozīmētu, ka tiek apšaubīta dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbības sistēmas efektivitāte un ka tiek mazināti pūliņi sodīt par noziedzīgiem nodarījumiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpā.

138. Tas tā ir vēl jo vairāk situācijā, kad iepriekšējais izpildes atteikums izrādās pretrunā Savienības tiesībām. Tādā situācijā, kāda ir pamatlietā, izsniegšanas tiesu iestādei ir jāvar izdarīt secinājumus no Pamatlēmuma 2002/584 interpretācijas, ko tā ir lūgusi un ko tai sniedz Tiesa savā prejudiciālajā nolēmumā, un vajadzības gadījumā jāizsniedz jauns Eiropas apcietināšanas orderis. Raugoties no šāda skatpunkta, šai iestādei, protams, tik un tā ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā šīs lietas īpatnības, šā jaunā ordera izsniegšana ir samērīga¹⁰¹.

¹⁰⁰ Šajā nozīmē skat. spriedumus AY (Apcietināšanas orderis – liecinieks) un *Spetsializirana prokuratura* (Paziņojums par tiesībām).

¹⁰¹ Skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 27. maijs, PF (Lietuvas ģenerālprokurors) (C-509/18, EU:C:2019:457, 49. punkts).

IV. Secinājumi

139. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm – redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, – ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts, ka izpildes tiesu iestāde atsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, balstoties uz neizpildes pamatu, kas paredzēts izpildes valsts tiesībās, taču nav norādīts šajā pamatlēmumā. Turpretī ar minēto pamatlēmumu tiek pieļauta valsts tiesību norma – ar kuru tiek īstenots tā paša pamatlēmuma 1. panta 3. punkts un kurā izpildes tiesu iestādei ir paredzēta iespēja atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi gadījumā, ja tai ir nopietni iemesli domāt, ka ordera izpildes rezultātā tiks pārkāptas attiecīgās personas pamattiesības –, ja vien šī tiesību norma tiek piemērota atbilstīgi Tiesas judikatūrai, kurā ir noteikti stingri nosacījumi, ar kādiem var notikt šāds atteikums.
- 2) Pamatlēmuma 2002/584 – redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, – 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas izpildes tiesu iestādei neļauj pārbaudīt, vai izsniegšanas tiesu iestādes kompetencē saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesībām ir izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi.
- 3) Pamatlēmuma 2002/584 – redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, – 1. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja izpildes tiesu iestādes – kam jālemj par tādas personas nodošanu, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, lai veiktu kriminālvajāšanu, – rīcībā nav tādas informācijas, kas, veicot visaptverošu izvērtējumu, kurš balstīts uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju, var pierādīt, ka pastāv reāls Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrajā daļā garantēto pamattiesību uz taisnīgu lietas izskatīšanu tiesību aktos noteiktā tiesā pārkāpuma risks izsniegšanas dalībvalsts tiesu sistēmas darbībā pastāvošu sistēmisku vai vispārēju nepilnību dēļ, šī iestāde nevar atteikt šā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.
- 4) Pamatlēmums 2002/584 – redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, – ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauts, ka izsniegšanas tiesu iestāde attiecībā uz to pašu personu izsniedz jaunu Eiropas apcietināšanas orderi, kura adresāts ir tā pati izpildes tiesu iestāde, ja šī pēdējā minētā ir atteikusi iepriekšējā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi apstākļos, kas ir pretrunā Savienības tiesībām, pēc tam, kad izsniegšanas tiesu iestāde ir izvērtējusi, vai šā jaunā ordera izsniegšana ir samērīga.